

**UCHWAŁA NR XLVIII/897/14
RADY MIASTA OŚWIĘCIM**

z dnia 29 stycznia 2014 r.

w sprawie uchwalenia "Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020".

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 182 ze zm.) - **Rada Miasta Oświęcim postanawia:**

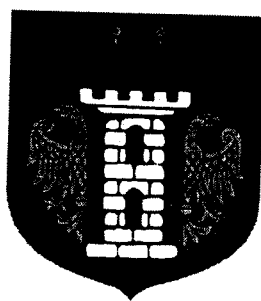
§ 1. Uchwalić "Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020", w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Oświęcim.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Piotr Kuti
Piotr Kuti

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Miasta Oświęcim
na lata 2014-2020

2014

Spis treści

WSTĘP.....	5
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	6
1. STRUKTURA STRATEGII.....	6
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	8
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU.....	19
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	24
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY MIASTA.....	24
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	24
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	25
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	26
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	27
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	29
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	31
8. BEZDOMNOŚĆ.....	33
9. EDUKACJA.....	34
10. KULTURA.....	36
11. SPORT I REKREACJA.....	37
12. TURYSTYKA.....	39
13. SYTUACJA DZIECKA.....	40
14. OCHRONA ZDROWIA.....	45
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	48
16. POMOC SPOŁECZNA.....	49
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	66
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	68
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	72
20. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	80

21. ANALIZA SWOT	88
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	96
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	97
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	97
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	112
3. PROGRAMY I PROJEKTY	113
IV. UWAGI KOŃCOWE	121
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW	122

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Oświęcimiu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy miasta oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez miasto środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia poprzedniej strategii, dla której rok 2013 zamyka okres programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące miasta oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w mieście bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

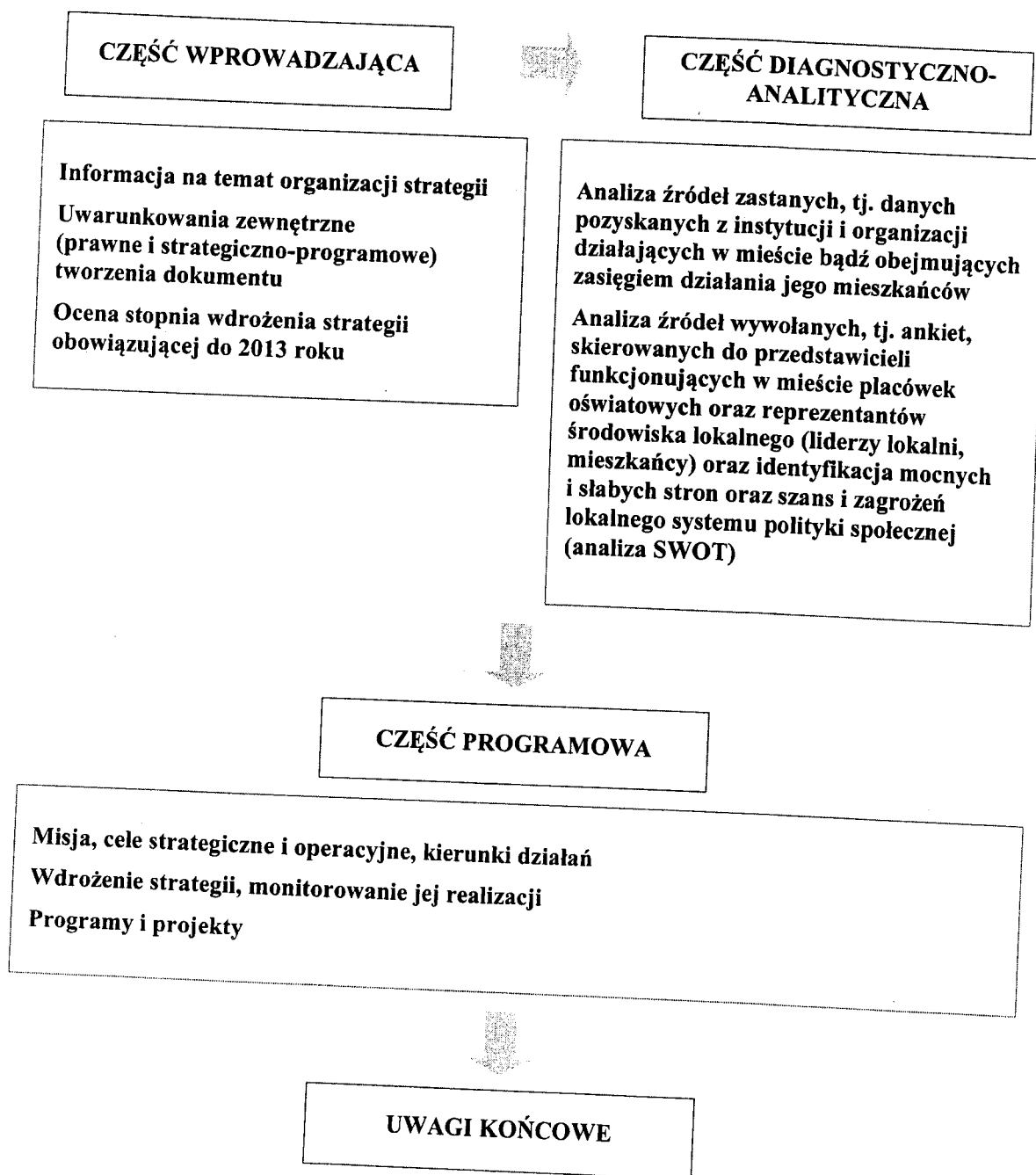
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji

wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 594 ze zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.),

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie

kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „Europejski program walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,

- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadającego na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.

4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Założenia Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 jest obecnie w fazie dyskusji. Przedstawione założenia RPO przewidują utworzenie dwunastu osi priorytetowych. Konstrukcję przyszłego programu operacyjnego oparto na założeniu, zgodnie z którym co do zasady jedna oś priorytetowa odpowiada jednemu celowi tematycznemu. Tematyce problemów społecznych poświęcone zostały dwie osie priorytetowe (8 i 9) oraz odpowiadające im cele tematyczne.

Oś priorytetowa 8. Otwarty rynek pracy

Cel główny interwencji: Wsparcie zatrudnienia na regionalnym rynku pracy

Cele szczegółowe interwencji:

- Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia, w tym osób do 30 roku życia oraz osób +50,
- Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy,
- Wzmocnienie potencjału pracowników oraz adaptacja do zmian,
- Zapewnienie warunków do łączenia życia zawodowego z rodzinnym.

Oś priorytetowa 9. Region spójny społecznie

Cel główny interwencji: Wzrost spójności wewnątrzregionalnej w wymiarze społecznym i zdrowotnym

Cele szczegółowe interwencji:

- Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób będących w szczególnie trudnej sytuacji społeczno-zawodowej,
- Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych w regionie,
- Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych w oparciu o inicjatywy ekonomii społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oświęcimskiego na lata 2008-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Oświęcimskiego jest dokumentem, który formułuje misję polityki społecznej w powiecie: „Wysoka spójność społeczności lokalnej powiatu oświęcimskiego oraz zapewnienie mieszkańcom możliwości zaspokajania swoich materialnych i pozamaterialnych potrzeb w sposób sprzyjający rozwojowi powiatu”.

W strategii wyznaczono poniżej przedstawione cel strategiczny i cele operacyjne.

- I. Cel strategiczny: Wzrost jakości usług pomocy społecznej w powiecie.
  1. Cel operacyjny: Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.
  2. Cel operacyjny: Instytucjonalny rozwój placówek pomocy społecznej w powiecie.
- II. Cel strategiczny: Wspieranie procesu zatrudnienia i aktywizacja rynku pracy na terenie powiatu oświęcimskiego.
  1. Cel operacyjny: Stymulowanie procesu tworzenia nowych miejsc pracy na terenie powiatu oraz zdobywania doświadczeń zawodowych przez osoby bezrobotne.
  2. Cel operacyjny: Rozwój systemu szkoleń dla osób bezrobotnych i pracujących.
  3. Cel operacyjny: Doskonalenie działań z zakresu doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
  4. Cel operacyjny: Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadgimnazjalnego w powiecie, dostosowanego do potrzeb rynku pracy.
- III. Cel strategiczny: Wzrost poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego mieszkańców powiatu.
  1. Cel operacyjny: Doskonalenie procesu profilaktyki uzależnień oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych.
  2. Cel operacyjny: Rozwój profilaktyki zdrowotnej i podniesienie jakości usług medycznych w powiecie.
  3. Cel operacyjny: Realizacja „Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego”.
- IV. Cel strategiczny: Intensyfikacja procesu integracji osób zależnych (niepełnosprawnych i starszych) z terenu powiatu oświęcimskiego.
  1. Rozwój systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
  2. Optymalizacja warunków rozwoju społecznego dla osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej w powiecie.
- V. Cel strategiczny: Rozwój współpracy w działaniach na rzecz rozwoju społecznego powiatu.

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Miasta Oświęcim na lata 2014-2020 jest podstawowym strategicznym dokumentem samorządu lokalnego, formułującym wizję rozwoju miasta („Oświęcim, jako nowoczesny ośrodek miejskiego, ważne centrum gospodarcze, edukacji i kultury, zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców, realizujące przesłanie pokoju i tolerancji”) i misję samorządu miasta („Osiągnięcie trwałego, akceptowanego społecznie rozwoju miasta, przy optymalnym wykorzystaniu potencjału kulturalnego, historycznego i gospodarczego”) oraz ukierunkowującym jego działania w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Dla urzeczywistnienia zdefiniowanej wizji rozwoju miasta wyznaczono w strategii trzy następujące cele strategiczne:

1. Oświęcim miastem zapewniającym wysoką jakość życia dla mieszkańców.
2. Oświęcim głównym ośrodkiem gospodarczym małopolski zachodniej z rozwijającym się sektorem turystycznym.
3. Oświęcim międzynarodowym centrum edukacji pokojowej.

W ramach zdefiniowanych pól rozwojowych wskazano konkretne cele operacyjne i zadania, wśród których w obszarze dotyczącym problemów społecznych znalazły się poniżej przedstawione.

Pole rozwoju: Zdrowie i polityka społeczna.

Cel operacyjny 7.1. Poprawa dostępu do opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia.

Zadanie 7.1.1. Podnoszenie jakości i poszerzenie dostępu mieszkańców do podstawowej opieki medycznej oraz profilaktyki zdrowia:

- monitorowanie oraz ocenę działalności placówek Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu,
- profilaktykę zdrowia – zdrowego stylu życia, realizacja programów profilaktycznych, organizacji kampanii zdrowego stylu życia,
- działania w zakresie profilaktyki uzależnień, adresowane w szczególności do dzieci i młodzieży,
- zwiększenie dostępności opieki pielęgniarstwa w środowisku nauczania i wychowania.

Cel operacyjny 7.2. Poprawa jakości życia mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem grup wymagających szczególnego wsparcia.

Zadanie 7.2.1. Poszerzenie oferty usług aktywizacyjnych dla osób starszych oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Zadanie 7.2.2. Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem:

- rozwijanie działalności Klubu Wolontariatu w zakresie wspierania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia klubowe dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin i opiekunów przy Środowiskowym Domu Samopomocy,
- wspieranie rodziny w zakresie jej prawidłowego funkcjonowania ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci w rodzinie,
- zwiększenie liczby placówek wsparcia dziennego.

Zadanie 7.2.3. Rozbudowa i modernizacja Dziennego Domu Pomocy w Oświęcimiu.

Zadanie 7.2.4. Stworzenie miejsc noclegowych dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy.

Zadanie 7.2.5. Utworzenie mieszkań chronionych oraz standaryzacja obecnie funkcjonujących przy ul. Stanisławy Leszczyńskiej w Oświęcimiu.

Zadanie 7.2.6. Utworzenie przytuliska dla matek z dziećmi i bezdomnych kobiet.

Pole rozwoju: Bezpieczeństwo publiczne.

Cel operacyjny 8.1. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Zadanie 8.1.1. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców:

- w zakresie inwestycyjnym modernizacja i rozbudowa systemu wizyjnego w mieście oraz poszerzenie monitoringu elektronicznego w placówkach oświatowych;
- bieżąca działalność Straży Miejskiej mającą na celu ograniczenie zjawisk wpływających negatywnie na bezpieczeństwo mieszkańców.

Zadanie 8.1.2. Podniesienie sprawności i skuteczności zarządzania w sytuacjach kryzysowych:

- budowa Zintegrowanego Systemu Powiadamiania – elektroniczna sieć syren alarmowych,
- zakup trzech urządzeń wielofunkcyjnych typu piaskarko-ładowarka,
- zakup urządzenia typu „poduszkowiec”.

Zadanie 8.1.3. Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły.

Zadanie 8.1.4. Przeciwdziałanie skutkom powodzi w rejonie ulicy Kamieniec (inwestycja uzasadniona w przypadku budowy wału przeciwpowodziowego Kęty-Oświęcim w ramach Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły w terminie powyżej pięciu lat).

Pole rozwoju: Włączenie społeczne.

Cel operacyjny 10.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Zadanie 10.1.1. Rozwój Centrum Organizacji Pozarządowych:

- poprawa warunków funkcjonowania Centrum Organizacji Pozarządowych,

- koordynacja funkcjonowania Centrum Organizacji Pozarządowych,
- utworzenie Centrum Wolontariatu,
- poszerzenie zakresu usług świadczonych w Centrum Organizacji Pozarządowych: doradztwo prawne, fundraising, współpraca międzysektorowa.

Zadanie 10.1.2. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowym i realizacja programu: Społeczna Inicjatywa Rad Osiedli (SIRO).

Zadanie 10.1.3. Utworzenie spółdzielni socjalnej.

Zadanie 10.1.4. Stworzenie platformy współpracy i wymiany informacji z organizacjami pozarządowymi z miast partnerskich.

Cel operacyjny 10.2. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych w Oświęcimiu.

Zadanie 10.2.1. Stworzenie programu likwidacji barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

Zadanie 10.2.2. Poszerzenie zakresu usług świadczonych i dostępnych dla osób niepełnosprawnych:

- kampania informacyjna na rzecz osób niepełnosprawnych,
- organizacja banku sprzętu dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 10.3. Zwiększenie dostępu do usług publicznych na terenie miasta.

Zadanie 10.3.1. Opracowanie i wdrożenie programu Karty Miejskiej.

pole rozwoju: Edukacja.

Cel operacyjny 11.1. Zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia dzieci i młodzieży.

Zadanie 11.1.1. Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży:

- podnoszenie jakości i poszerzanie oferty edukacyjnej, w szczególności w zakresie kompetencji kluczowych,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli,
- organizację warsztatów edukacyjno-historycznych dla dzieci i młodzieży,
- organizację lekcji muzealnych dla dzieci i młodzieży.

Zadanie 11.1.2. Racjonalizacja i usprawnienie zarządzania oświatą oraz systemu szkół miejskich.

Zadanie 11.1.3. Wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego.

Zadanie 11.1.4. Krzewienie idei kształcenia ustawicznego (kształcenie przez całe życie) – „Edukacja pokoleń”:

- organizacja Uniwersytetu dziecięcego, Akademii liderów, Uniwersytetu trzeciego wieku (kontynuacja).

Cel operacyjny 11.2. Rozwój bazy edukacyjnej.

Zadanie 11.2.1. Doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne, w tym sprzęt komputerowy.

Zadanie 11.2.2. Termomodernizacja budynków przedszkolnych.

Zadanie 11.2.3. Rozwój bazy sportowej w placówkach oświatowych.

Zadanie 11.2.4. Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół nr 1.

Zadanie 11.2.5. Modernizacja i remonty budynków oświatowych wraz z zagospodarowaniem terenów przyszkolnych.

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2013 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej miasta Oświęcim na lata 2014-2020. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

- nie utworzono Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej dla młodzieży z uwagi na brak możliwości pozyskania stosownego lokalu na terenie miasta,
- z przyczyn organizacyjno-finansowych nie utworzono na terenie miasta Klubu Integracji Społecznej; część zadań KIS była realizowana w ramach projektu systemowego „Czas na aktywność” oraz projektu socjalnego „Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”,
- nie przekształcono Noclegowni Miejskiej w Dom dla bezdomnych z uwagi na brak dostatecznych środków finansowych na zatrudnienie dodatkowej kadry,
- nie utworzono Rodzinnego Domu Pomocy na terenie miasta z uwagi na brak odpowiedniej bazy lokalowej oraz osób chętnych do prowadzenia RDP,
- nie utworzono mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta, mimo iż zadanie zostało ujęte w wieloletnim planie inwestycyjnym miasta, lecz nie otrzymało akceptacji,
- nie wykonano zadania dotyczącego powiększenia bazy lokalowej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie na terenie miasta z uwagi na ograniczenia finansowe i lokalowe,

- likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta jest częściowo zrealizowana, a w miarę posiadanych środków finansowych zadanie będzie kontynuowane,
- mało skuteczne budowanie form kontroli prawnej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu; zadanie będzie realizowane systematycznie w miarę nowelizacji rozwiązań prawnych i organizacyjnych oraz poprzez dalszy rozwój współpracy instytucjonalnej.

Osiągnięcia w realizacji strategii

- utworzenie Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim,
- realizacja „Programu Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Oświęcim na lata 2010-2015”,
- funkcjonowanie Zespołu ds. wspierania rodziny działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, którego priorytetem było podejmowanie skutecznych działań na rzecz rodzin objętych wsparciem i pomocą asystenta rodziny,
- prowadzenie działań reintegracji społecznej i zawodowej w ramach projektu socjalnego „Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”,
- realizacja projektu systemowego „Czas na aktywność”, którego podstawowym celem jest reintegracja społeczna i zawodowa uczestników,
- utrzymanie wysokiego standardu w zakresie warunków lokalowych i realizowanych usług socjalnych w Noclegowni Miejskiej dla Bezdomnych Mężczyzn.

Programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

- „Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”, którego celem była reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem; beneficjentami Programu były m.in. osoby bezrobotne, z problemem choroby alkoholowej oraz bezdomne;
- „Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Oświęcim na lata 2010 – 2015”, którego celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie; program skierowany jest do mieszkańców miasta Oświęcim dotkniętych przemocą w rodzinie lub rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy;

- Program „Spokojny dom”, którego celem było przede wszystkim przeciwdziałanie zjawiskom społecznie niepożądanym oraz wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, wieloproblemowych, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze; beneficjentami były rodziny wieloproblemowe korzystające z pomocy i wsparcia Ośrodka;
- Program „Jesteśmy razem”, którego celem była edukacja społeczna i profilaktyka oraz nauka aktywnego spędzania czasu wolnego; beneficjentami byli podopieczni Ośrodka wraz z dziećmi;
- Programy i projekty m.in.: „@ktywny senior”, „Latarnik”, „Angielski 123” - projekt skierowany do osób 50+, „Akademia E-Seniora UPC, „Słyszałem, że świat jest piękny”, „Akademia aktywnego i świadomego seniora”, „Międzypokoleniowy Klub Samopomocy”, „Wspólny mianownik – pokoleniowe spotkania z kulturą”, „Seniorze – (z)orientuj się”, „Seniorze czas na kawę”, „Klub Integracji VII”, „Praca moim życiem” – programy skierowane do osób starszych, niepełnosprawnych, których celem była aktywizacja ze środowiskiem lokalnym, podniesienie edukacji społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji tych osób, „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”, liczne warsztaty, prelekcje i programy profilaktyczne, „Zintegrowana Polityka Bezpieczeństwa”, „Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń”, „Szkoła bez przemocy”, „Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu Dzieci i Młodzieży”, „Program Profilaktyki Szkoły”, „Program Promocji Zdrowia”, „Indywidualizacja programu nauczania i wychowania uczniów klas I-III Szkół Podstawowych”, „Z edukacją na TAK”, „Małopolska – moje miejsce na ziemi, moja mała ojczyzna” – programy i projekty skierowano do dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

- utworzenie na terenie miasta Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej dla młodzieży,
- utworzenie na terenie miasta Klubu Integracji Społecznej,
- przekształcenie Noclegowni Miejskiej w Dom dla Bezdomnych,
- utworzenie Rodzinnego Domu Pomocy na terenie miasta,
- utworzenie mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- powiększenie bazy lokalowej w celu zwiększenie opieki i wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie,
- całkowita likwidacja barier architektonicznych na terenie miasta,

- zbudowanie skutecznych form kontroli prawnej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.

Przedsięwzięcia, które należałoby podjąć w nowym okresie programowania

– spośród zrealizowanych:

- realizacja programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie w mieście Oświęcim na lata 2010-2015,
- realizacja działań w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie, w tym działalność Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Oświęcim,
- dalsze integrowanie działań z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi na rzecz dziecka i rodziny,
- stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie miasta,
- rozwijanie szeroko rozumianego poradnictwa i wsparcia dla osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej, przeciwdziałanie bezradności tej grupy osób,
- tworzenie i wspieranie programów wsparcia rodzin wielodzietnych zagrożonych ubóstwem,
- pomoc materialna, poradnictwo, system ulg (m.in. komunikacja miejska, opłaty w placówkach oświatowych oraz inne uchwalone przez Radę Miasta Oświęcim),
- wspieranie inicjatyw propagujących integrację środowisk z grup ryzyka socjalnego ze społecznością lokalną oraz przeciwstawiających się stereotypom na temat osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych,
- współpraca Policji, Straży Miejskiej, służb społecznych w zakresie ochrony osób starszych jako potencjalnych ofiar nadużyć, przestępstw, oszustw, przemocy.
- zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia,
- prowadzenie edukacji eliminującej czynniki zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu społecznemu i psychologicznemu – promowanie zdrowego stylu życia, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,

- zintensyfikowanie stosowanych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej, kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
- rozwój i standaryzacja mieszkań chronionych,
- utrzymanie bazy noclegowej dla bezdomnych mężczyzn,
- realizacja i kontynuacja projektu socjalnego „Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”.

– spośród niezrealizowanych:

- podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie,
- zwiększenie liczby lokali socjalnych na potrzeby osób o niskich dochodach,
- zapewnienie schronienia na terenie miasta dla bezdomnych kobiet i samotnych matek z dziećmi,
- tworzenie mieszkań o charakterze chronionym i hostelowym dla osób z zaburzeniami psychicznymi zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Inne uwagi, spostrzeżenia dotyczące wdrażania strategii

Podjęcie działań w zakresie rozszerzenia bazy miejsc noclegowych dla eksmitantów.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY MIASTA

Miasto Oświęcim położone jest w południowej Polsce, w zachodniej części województwa małopolskiego. Obejmuje powierzchnię 30,3 km² i jest jedną z dziewięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu oświęcimskiego. Oświęcim podzielony jest na dwanaście osiedli: Wschód, Zachód, Północ, Południe, Stare Miasto, Stare Stawy, Domki Szeregowie, Zasole, Błonie, Dwory-Kruki, Monowice, Pod Borem. Miasto graniczy ze wszystkich stron z gminą wiejską Oświęcim.

Oświęcim położony jest po obydwu brzegach Soły, u jej ujścia do Wisły, w centrum Kotliny Oświęcimskiej. Sąsiaduje z trzema ważnymi regionami gospodarczymi – Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym, aglomeracją krakowską i regionem podbeskidzkim, z miastem Bielsko-Biała na czele. Obszar ten zamieszkuje jest przez około 5 mln ludzi. Koncentruje się tu ogromny potencjał ekonomiczny i naukowy.

W niewielkiej odległości od miasta znajdują się niezwykle atrakcyjne tereny Beskidu Małego i Jury Krakowsko-Wieluńskiej, w pobliżu znanych miejscowości turystycznych, do których należą: Kraków, Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska, Pszczyna, Cieszyn i Wieliczka.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Miasto Oświęcim posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w mieście w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	300,58
liczba ludności korzystających z sieci wodociągowej	39.125
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	128,7
liczba ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej	37.564
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	124.141
liczba przyłączy gazu do budynków mieszkalnych	2.491
liczba ludności korzystających z sieci gazowej	13.914

sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście ogółem (w km)	107,99
w tym długość dróg miejskich (w km)	63,8
gospodarka odpadami	
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	37.564
liczba oczyszczalni ścieków	1

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

Dostawcą gazu dla potrzeb komunalnych miasta jest PGNiG SPV 4 Sp. z o.o. Oddział w Zabrze. Obok gazu ziemnego rozprowadzanego rurociągami wielu mieszkańców korzysta z gazu bezprzewodowego propan-butan dostarczanego w butlach.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Oświęcim jest położony na skrzyżowaniu tranzytowych ciągów komunikacyjnych o znaczeniu krajowym i wojewódzkim. Łączna długość dróg publicznych w mieście wynosi 107,99 km, z czego 63,8 km obejmują drogi miejskie. Przez Oświęcim przebiega droga krajowa nr 44 (Tychy – Oświęcim – Zator – Skawina), droga wojewódzka nr 933 (Chrzanów – Oświęcim – Pszczyna) oraz droga wojewódzka nr 948 (Oświęcim – Kęty). W pobliżu miasta ma przebiegać droga szybkiego ruchu S1 oraz planowana jest droga współpracy regionalnej na odcinku Oświęcim – Bobrek, która docelowo będzie się łączyć z autostradą A4.

Odległości drogowe z Oświęcimia wynoszą: 68 km do Krakowa – stolicy województwa, 31 km do Bielska-Białej, 38 km do Katowic oraz 311 km do Warszawy.

Miasto Oświęcim jest ważnym węzłem kolejowym, w którym krzyżują się następujące linie kolejowe: Kraków Główny – Budapeszt, Kraków Płaszów – Oświęcim, Trzebinia – Czechowice Dziedzice, Trzebinia – Zebrzydowice, Oświęcim – Cieszyn oraz Oświęcim – Katowice. Dzięki położeniu przy międzynarodowej linii, miasto Oświęcim ma bezpośrednie połączenia kolejowe z Bratysławą, Budapesztem, Wiedniem i Pragą.

W niewielkiej odległości od Oświęcimia znajdują się dwa największe porty lotnicze w południowej Polsce: Kraków-Balice (ok. 55 km) oraz Katowice-Pyrzowice (ok. 70 km).

Miasto posiada komunikację miejską, obsługującą 10 autobusowych linii miejskich oraz 16 podmiejskich. Poza Miejskim Zakładem Komunikacji w mieście funkcjonuje Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej i Spedycji PKS Oświęcim, które obsługuje połączenia autobusowe m.in. z Krakowem, Kętami i Tychami. Ponadto usługi przewozowe świadczą przewoźnicy prywatni, zapewniający połączenia busami także do Krakowa, Kęt, Tychów, jak również do Chrzanowa i Katowic.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2012 roku miasto Oświęcim liczyło 39.893 mieszkańców, w tym 20.997 kobiet, które stanowiły 52,6% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet). Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 1.316 osób na km².

W latach 2010-2012 systematycznie zmniejszała się liczba mieszkańców miasta; największy spadek dotyczył liczby osób w wieku produkcyjnym. Jednocześnie stale zwiększała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	6.673	6.494	6.419
liczba osób w wieku produkcyjnym	25.131	24.765	24.424
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	8.667	8.878	9.050
ogółem	40.471	40.137	39.893

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do miasta przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	372	353	344
liczba zgonów	418	460	506
przyrost naturalny	-46	-107	-162

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-223	-223	-132
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-2	-4	-4
saldo migracji ogółem	-225	-227	-136

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 stale malała liczba urodzeń żywych, wzrost zaś dotyczył liczby zgonów. Tendencje te wpłynęły na coraz mniej korzystny przyrost naturalny (-46 w 2010 r., -107 w 2011 r., -162 w 2012 r.).

Spadek liczby mieszkańców w mieście był efektem zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i ruchu migracyjnego, którego saldo w omawianym okresie było ujemne, przy czym migracja mieszkańców do i z miasta odbywała się przede wszystkim w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności miasta na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę nie tylko na systematyczne zmniejszanie się ogólnej liczby mieszkańców miasta, ale również spadek liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób starszych. W efekcie miasto nie tylko wyludnia się, ale też jego populacja starzeje się.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały przede wszystkim dopasowania usług społecznych do seniorów, nie zapominając jednak o potrzebach dzieci i młodzieży. W przypadku osób starszych istotne będzie udzielenie im stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwienie korzystania z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. Z kolei do potrzeb dzieci i młodzieży trzeba będzie dostosować dostęp do wychowania, edukacji, kultury oraz sportu i rekreacji.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Miasto Oświęcim jest lokalnym ośrodkiem gospodarczym. Wśród licznych przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie miasta dominują te, które prowadzą działalność handlową. Generalnie w latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych w mieście, zwłaszcza funkcjonujących w sektorze prywatnym, ulegała wahaniom. Na koniec 2012 roku działały one głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (1.202 podmioty), budownictwo (400), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (390), działalność związana z obsługą nieruchomości (335), przetwórstwo przemysłowe (246) oraz transport i gospodarka magazynowa (230).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w mieście przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym	164	165	167
liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym	4.262	4.058	4.169
liczba podmiotów gospodarczych ogółem	4.426	4.223	4.336

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
handel i naprawy	1.202
budownictwo	400
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	390
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	335
przetwórstwo przemysłowe	246
transport i gospodarka magazynowa	230
usługi administrowania i działalność wspierająca	212
edukacja	207
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	201
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	197
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	174
informacja i komunikacja	103
kultura, rozrywka i rekreacja	92
dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	20
administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społ.	16
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15
pozostała działalność	296

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Do nowych zakładów pracy powstałych w mieście w ostatnich trzech latach zalicza się: Tłocznię Metali IPB Polska Sp. z o.o. (utworzono 45 nowych miejsc pracy) oraz przedsiębiorstwo Sofir Polska Sp. z o.o. zajmujące się diagnozą, kontrolą, serwisem, naprawą i remontowaniem pras, maszyn przemysłowych i systemów automatyzacji produkcji oraz dostawą części zamiennych (35 nowych miejsc pracy). Jednak największym nowo powstałym zakładem pracy w mieście jest market sieci Castorama, który utworzył stanowiska dla 70 pracowników.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w mieście Oświęcim zwiększała się z roku na rok – z 1.890 na koniec 2010 roku do 1.988 osób na koniec 2012 roku. W latach 2010-2012 wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których odsetek wahał się w granicach 56,5-60,5%, przy czym największą wartość osiągnął w 2011 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Bezrobotni w mieście według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w mieście	1.890	1.937	1.988
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	7,5%	7,8%	8,1%
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	1.067	1.172	1.150
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	56,5%	60,5%	57,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie oświęcimskim, województwie małopolskim i w kraju.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie oświęcimskim	12,1%	12,5%	13,4%
stopa bezrobocia w województwie małopolskim	10,4%	10,5%	11,5%
stopa bezrobocia w kraju	12,3%	12,5%	13,4%

Dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

W latach 2010-2012 powiat oświęcimski charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa małopolskiego i zbliżoną do kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano wzrost stopy bezrobocia w porównaniu z latami poprzednimi.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 9. Bezrobotni w mieście na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych ogółem			liczba bezrobotnych ogółem
wiek	18-24 lata	316	staż pracy	bez stażu	192
	25-34 lata	600		do 1 roku	466
	35-44 lata	401		1-5 lat	441
	45-54 lata	432		5-10 lat	292
	55-59 lat	193		10-20 lat	274
	60-64 lata	46		20-30 lat	230
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	195	wykształcenie	30 lat i więcej	93
	1-3 miesiące	457		wyższe	269
	3-6 miesięcy	324		policealne i śr. zawodowe	424
	6-12 miesięcy	351		średnie ogólnokształcące	230
	12-24 miesiące	353		zasadnicze zawodowe	549
	pow. 24 miesięcy	308		gimnazjalne i niższe	516

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Oświęcimiu.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lat (600 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy (457 osób), osoby ze stażem pracy do 1 roku (466 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (549 osób).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 45-54 lata (432 osoby) i 35-44 lata (401 osób), osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy (353 osoby) oraz od 6 do 12 miesięcy (351 osób), osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat (441 osób) i od 5 do 10 lat (292 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (516 osób) lub policealnym i średnim zawodowym (424 osoby).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z miasta należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy, którym powinno się

zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego. Nie należy także zapominać o osobach długotrwale bezrobotnych, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w mieście w największym stopniu osiągały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 liczba mieszkań w mieście Oświęcim zwiększała się z roku na rok (z 15.771 w 2010 r. do 15.876 w 2012 r.). Rosła tym samym liczba izb (z 51.702 w 2010 r. do 52.189 w 2012 r.) i powierzchnia użytkowa mieszkań (z 871.823 m² w 2010 r. do 882.811 m² w 2012 r.). Nieznacznie wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 55,28 m² w 2010 r. do 55,60 m² w 2012 r.) i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 21,54 m² w 2010 r. do 22,13 m² w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań	15.771	15.792	15.876
liczba izb	51.703	51.821	52.189
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	871.823	874.865	882.811
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	55,28	55,40	55,60
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	21,54	21,80	22,13

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Choć ogólna liczba mieszkań w mieście rosła, to spadała liczba mieszkań komunalnych (z 1.893 w 2010 r. do 1.698 w 2012 r.). Zmniejszeniu ulegała tym samym liczba izb (z 5.021 w 2010 r. do 4.470 w 2012 r.) i powierzchnia użytkowa mieszkań (z 82.421,34 m² w 2010 r. do 72.904,28 m² w 2012 r.). Nieznacznie malała również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 43,54 m² w 2010 r. do 42,94 m² w 2012 r.),

a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę utrzymywała się na podobnym poziomie (ok. 16 m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu miasta w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań komunalnych	1.893	1.832	1.698
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	5.021	4.836	4.470
powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	82.421,34	79.437,39	72.904,28
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	43,54	43,36	42,94
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	16,10	16,05	16,07

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

W 2012 roku znacznie wzrosła, w stosunku do lat poprzednich, liczba nowo oddanych mieszkań – 84 w stosunku do 21 w 2011 roku i 31 w 2010 roku. Tym samym zwiększyła się powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (do 7.946 m² w 2012 r. w stosunku do 4.053 m² w 2010 r. i 3.042 m² w 2011 r.). Z roku na rok rosła również liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (z 12 w 2010 r. do 25 w 2012 r.), a co za tym idzie, zwiększała się ich powierzchnia użytkowa (z 8.358 m² w 2010 r. do 15.524 m² w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	31	21	84
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	175	118	368
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	4.053	3.042	7.946
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	12	21	25
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	8.358	15.828	15.524

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Urząd Miasta Oświęcim. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	1.945	1.933	1.835
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	10.864	10.883	10.639
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1.954.391 zł	2.108.308 zł	2.240.474 zł

Dane Urzędu Miasta Oświęcim i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w mieście, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, sukcesywnie malała (z 1.945 w 2010 r. do 1.835 w 2012 r.). Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych ulegała wahaniom (10.864 w 2010 r., 10.883 w 2011 r., 10.639 w 2012 r.), a wysokość kwot przeznaczonych na ten cel zwiększała się (z 1.954.391 zł w 2010 r. do 2.240.474 w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązki opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w mieście świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Przybiera ona głównie formę wsparcia

rzeczowego (odzież, posiłek) oraz zapewnienia schronienia. W 2012 roku wsparciem z powodu bezdomności objęto 48 osób, spośród których 18 udzielono schronienia.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w mieście Oświęcim funkcjonowały 33 placówki oświatowo-wychowawcze, w tym 13 przedszkoli (6 publicznych, 7 niepublicznych), 7 szkół podstawowych, 8 szkół gimnazjalnych i 6 szkół ponadgimnazjalnych. Oprócz ww. placówek w Oświęcimiu funkcjonuje Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.

Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci, uczniów i studentów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Placówki oświatowo-wychowawcze w mieście w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki		liczba dzieci, uczniów, studentów
przedszkola publiczne	Miejskie Przedszkole nr 7, Oświęcim, ul. Słowackiego 8	1.406
	Miejskie Przedszkole nr 14, Oświęcim, ul. Broniewskiego 12	
	Miejskie Przedszkole nr 15, Oświęcim, ul. Budowlanych 43	
	Miejskie Przedszkole nr 16, Oświęcim, ul. Piłata 1	
	Miejskie Przedszkole nr 17, Oświęcim, ul. Orłowskiego 102	
	Miejskie Przedszkole nr 18, Oświęcim, ul. Nideckiego 24	
przedszkola prywatne	Niepubliczne Przedszkole „Jedyneczka”, Oświęcim, ul. Kościelecka 1	
	Niepubliczne Przedszkole „Bajka”, Oświęcim, ul. Czecha 6	
	Niepubliczne Przedszkole „Promyczek”, Oświęcim, ul. Powstańców Warszawy 1a	
	Niepubliczne „Tęczowe przedszkole”, Oświęcim, ul. Wróblewskiego 1	
	Niepubliczne Przedszkole „Przygoda”, Oświęcim, ul. 11 Listopada 3C/1A	
	Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „Bajkowy Dworek”, Oświęcim, ul. Prusa 1	

	Przedszkole nr 8 im. Jana Pawła II prowadzone przez Siostry Serafitki, Oświęcim, ul. Dąbrowskiego 14	
szkoły podstawowe	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Królowej Jadwigi, Oświęcim, ul. Królowej Jadwigi 12	2.096
	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4, im. S. Wyspiańskiego, Oświęcim, ul. Śniadeckiego 26	
	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Orła Białego, Oświęcim, ul. Kalicińskiego 5	
	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Orędowników Pokoju, Oświęcim, ul. Budowlanych 68	
	Szkoła Podstawowa nr 11 im. M. Kopernika, Oświęcim, ul. Słowackiego 2a	
	Szkoła Podstawowa im. T. Makowskiego – Oświęcimskie Towarzystwo Oświatowe, Oświęcim, ul. Zwycięstwa 75	
	Szkoła Podstawowa Sportowa w Zespole Szkół nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie, Oświęcim, ul. Słowackiego 41	
gimnazja miejskie	Miejskie Gimnazjum nr 1 z Klasami Sportowymi w Zespole Szkół nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie, Oświęcim, ul. Słowackiego 41	967
	Miejskie Gimnazjum nr 2 im. Ł. Górnickiego, Oświęcim, ul. Olszewskiego 2a	
	Miejskie Gimnazjum nr 3 im. K. Tańskiej-Hoffmanowej, Oświęcim, ul. Krasickiego 16	
	Miejskie Gimnazjum nr 4, Oświęcim, ul. Wyzwolenia 3	
gimnazja inne	Gimnazjum im. T. Makowskiego – Oświęcimskie Towarzystwo Oświatowe, Oświęcim, ul. Zwycięstwa 75	brak danych
	Gimnazjum Towarzystwa Salezjańskiego, Oświęcim, ul. Jagiełły 10	
	Gimnazjum dla dorosłych „ŻAK” – Centrum Nauki i Biznesu „Żak” Sp. z o.o., Oświęcim, ul. Bema 8	
	Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego przy Powiatowym Zespole Nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych w Oświęcimiu, ul. Bema 8	
szkoły średnie	Powiatowy Zespół Nr 1 Szkół Ogólnokształcących im. St. Konarskiego, Oświęcim, ul. Konarskiego 26	3.329
	Powiatowy Zespół Nr 2 Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego i Technicznych, Oświęcim, ul. Bema 8	
	Powiatowy Zespół Nr 3 Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. por. Stefana Jasieńskiego, Oświęcim, ul. Leszczyńskiej 8	
	Powiatowy Zespół Nr 4 Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych, Oświęcim, ul. Obozowa 39	
	Powiatowy Zespół Nr 5 Szkół Budowlanych, Oświęcim, ul. Obozowa 31	
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym, Oświęcim, ul. Kościelna 6	
szkoła wyższa	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. W. Pileckiego, Oświęcim, ul. Kolbego 8	1.205

Dane Urzędu Miasta Oświęcim, Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu i PWSZ.

W Oświęcimiu funkcjonuje również Centrum Kształcenia Praktycznego, którego organem prowadzącym jest powiat oświęcimski. Jest to publiczna placówka oświatowo-wychowawcza powołana do realizacji zadań z zakresu przygotowania praktycznego młodzieży i dorosłych wynikających z programów nauczania zajęć praktycznych, a także zadań zleconych przez szkoły i organ prowadzący oraz inne jednostki organizacyjne i podmioty gospodarcze. Centrum jest Regionalnym Ośrodkiem Wspierania Egzaminów Zawodowych branży budowlanej. Wyposażone jest w klaso-pracownie, pracownie i laboratoria umożliwiające kształcenie praktyczne w zawodach budowlanych, mechanicznych i elektrycznych.

W bliskim sąsiedztwie Oświęcimia znajdują się ośrodki akademickie w Krakowie i Katowicach, które zapewniają młodym mieszkańcom miasta możliwość kontynuowania nauki na poziomie licencjackim i magisterskim.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. W Oświęcimiu prym w rozbudzaniu zainteresowań i potrzeb kulturalnych, a także kształtowaniu wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze wiecie Oświęcimskie Centrum Kultury, które jest organizatorem lub współorganizatorem wielu imprez okolicznościowych, adresowanych zarówno do mieszkańców miasta, jak i odwiedzających je turystów. Wśród nich należy wymienić: Międzynarodowy Festiwal Filmów Nieprofesjonalnych „Kochać człowieka”, Ogólnopolskie Biennale Fotografii „Kochać człowieka”, Tydzień Kultury Beskidzkiej, Ogólnopolskie Spotkania Śpiewających i Recytujących Poezję „Amor sprawił”, Ogólnopolski Konkurs Literacki „Pisanie dobre na chandrę”, Oświęcimskie Recitale Organowe, Festiwal Smaku, Life Festival Oświęcim – Festiwal dla Pokoju oraz Święto Miasta.

Drugą ważną placówką kultury w mieście jest Młodzieżowy Dom Kultury, jednostka powiatowa, która adresuje swoją ofertę w znacznym stopniu do dzieci i młodzieży z terenu miasta, organizując szeroką gamę konkursów plastycznych, czytelniczych, recytatorskich. Obydwie wymienione placówki prowadzą koła zainteresowań, rozwijające uzdolnienia artystyczne. Bardzo ważną rolę w życiu kulturalnym miasta odgrywa Miejska Biblioteka Publiczna Galeria Książki, która jest organizatorem działań na rzecz promocji książki i czytelnictwa oraz imprez kulturalnych i edukacyjnych.

Bardzo ważnymi placówkami na kulturalnej mapie Oświęcimia są także: Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży (celem jego działalności jest znoszenie barier

wynikających z historii i budowanie porozumienia między młodym pokoleniem bez względu na narodowość, m.in. poprzez organizowanie wystaw i konferencji) i Centrum Żydowskie, które obejmuje Muzeum Żydowskie, Synagogę oraz Centrum Edukacyjne i jest organizatorem wystaw i spotkań, przybliżających kulturę żydowską.

Najnowszą placówką kulturalną miasta jest powołane w 2010 roku Muzeum Zamek w Oświęcimiu, popularyzujące wielowiekową historię miasta Oświęcim i księstwa oświęcimskiego, które mieści się w odrestaurowanej piastowskiej warowni na wzgórzu zamkowym.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w mieście placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki i organizacje kulturalne w mieście w 2012 roku

nazwa i adres placówki/organizacji	adres placówki/organizacji
Oświęcimskie Centrum Kultury	ul. Śniadeckiego 24, 32-600 Oświęcim
Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego Galeria Książki	ul. Nojego 2A, 32-600 Oświęcim
Muzeum Zamek w Oświęcimiu	ul. Zamkowa 1, 32-600 Oświęcim
Młodzieżowy Dom Kultury	ul. Olszewskiego 1, 32-600 Oświęcim
Biblioteka Pedagogiczna	ul. Bema 4, 32-600 Oświęcim
Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży	ul. Legionów 11, 32-600 Oświęcim
Centrum Żydowskie w Oświęcimiu	Pl. Ks. Skarbka 5, 32-600 Oświęcim

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Wiodącą rolę w działalności na rzecz rozwoju i upowszechniania kultury fizycznej oraz sportu w mieście Oświęcim pełni Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Miejską bazę sportowo-rekreacyjną znajdującą się w dyspozycji Ośrodka tworzy 14 następujących obiektów: hala lodowa, skatepark, kryta pływalnia, korty tenisowe, stadion sportowy,

4 boiska w międzywale rzeki Soły, boisko na osiedlu Dwory, 2 boiska na osiedlu Domki Szeregowie, boisko na osiedlu Pileckiego oraz zespół boisk na osiedlu Stare Stawy.

Ponadto w gestii Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji znajduje się Hotel Olimpijski przy ul. Chemików 2a, dysponujący 50 miejscami noclegowymi oraz Centrum Informacji Turystycznej przy ul. Leszczyńskiej 12.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji swoje zadania realizuje przede wszystkim w zakresie wychowania fizycznego, sportu, rekreacji oraz rehabilitacji ruchowej. Współpracuje z wieloma organizacjami kultury fizycznej, udostępnia bazę sportową oraz organizuje i współorganizuje wiele imprez sportowych.

Na terenie Oświęcimia działają również liczne kluby i stowarzyszenia sportowe, które prowadzą zajęcia szkoleniowo-treningowe oraz tworzą system współzawodnictwa sportowego, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej w grach zespołowych i sportach indywidualnych. Kluby sportowe szkolą młodzież oraz pozwalają dorosłym miłośnikom sportu na realizację własnych zainteresowań w takich dziedzinach, jak: piłka nożna, hokej, łyżwiarstwo figurowe, lekkoatletyka, sztuki walki oraz lacrosse. Wśród najlepiej zorganizowanych i mających osiągnięcia sportowe na uwagę zasługuje założone w 1946 roku Towarzystwo Hokejowe Unia Oświęcim, znane kibicom hokeja w całym kraju. Celem działalności klubów sportowych jest nie tylko poprawa stanu fizycznego młodzieży z miasta, ale także eliminowanie patologicznych zjawisk społecznych (narkomanii, alkoholizmu itp.).

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące wybranych obiektów sportowych na terenie Oświęcimia.

Tabela 16. Instytucje i obiekty rekreacyjno-sportowe w mieście w 2012 roku

nazwa instytucji/obektu	adres instytucji/obektu
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim
Hala Lodowa MOSiR	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim
Kryta Pływalnia MOSiR	ul. Chemików 2, 32-600 Oświęcim

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

12. TURYSTYKA

Oświęcim to piękne i atrakcyjne krajobrazowo miasto, pełne zieleni i zabytków. Tragiczna historia sprawiła jednak, że najczęściej odwiedzanym przez turystów obiektem na jego terenie jest Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau. Ten największy cmentarz świata, miejsce kaźni przedstawicieli wielu religii i narodów świata jest obecnie znanym na całym świecie Miejsmem Pamięci. Władze miasta starają się zainteresować przybywających do tego miejsca turystów i pielgrzymów także zabytkami ponad 800-letniej historii Oświęcimia. Miasto posiada zamek piastowski (dawna siedziba książąt oświęcimskich i starostwa oświęcimskiego), szereg zabytkowych kościołów, synagogi i malownicze kamieniczki na Starym Mieście. Ważną funkcję rekreacyjną w mieście pełnią pełne zieleni bulwary nad Sołą.

W mieście funkcjonuje 10 obiektów zbiorowego zakwaterowania, które w sumie dysponują 614 miejscami noclegowymi. Dane na temat wybranych obiektów hotelowo-gastronomicznych w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Wybrane obiekty hotelowo-gastronomiczne w mieście w 2012 roku

nazwa obiektu	adres obiektu
Hotel Olimpijski	ul. Chemików 2a, 32-600 Oświęcim
Hotel Galicja	ul. Dąbrowskiego 119, 32-600 Oświęcim
Hotel Olecki	ul. Leszczyńskiej 16, 32-600 Oświęcim
Hotel Kamieniec	ul. Zajazdowa 2, 32-600 Oświęcim
Hotelik przy Internacie Salezjańskim	ul. Jagiełły 10, 32-600 Oświęcim
Hostel Drugi Dom	ul. Piastowska 2, 32-600 Oświęcim
Centrum Dialogu i Modlitwy	ul. Kolbego 1, 32-600 Oświęcim
Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży	ul. Legionów 11, 32-600 Oświęcim
Villa Green – pokoje gościnne	ul. Chopina 26, 32-600 Oświęcim
Pierrot – pokoje gościnne	ul. Jagiełły 2, 32-600 Oświęcim

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w mieście Oświęcim została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jego terenie placówkach oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w przedszkolach i szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 22 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Miejskie Przedszkole nr 7 (liczba dzieci: 150),
- Miejskie Przedszkole nr 14 (liczba dzieci: 150),
- Miejskie Przedszkole nr 15 (liczba dzieci: 161),
- Miejskie Przedszkole nr 16 (liczba dzieci: 138),
- Miejskie Przedszkole nr 17 (liczba dzieci: 82),
- Miejskie Przedszkole nr 18 (liczba dzieci: 65),
- Niepubliczne Przedszkole „Jedyneczka” (liczba dzieci: 88),
- Niepubliczne Przedszkole „Przygoda” S.C. (liczba dzieci: 70),
- Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „Bajkowy Dworek” (liczba dzieci: 47),
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Królowej Jadwigi (liczba uczniów: 234),
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 4 im. S. Wyspiańskiego (liczba uczniów: 348),
- Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Orła Białego (liczba uczniów: 411),
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Orędowników Pokoju (liczba uczniów: 413),
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. M. Kopernika (liczba uczniów: 390),
- Zespół Szkół nr 1 im. M. Skłodowskiej-Curie (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum; liczba uczniów: 525),
- Miejskie Gimnazjum nr 2 im. Ł. Górnickiego (liczba uczniów: 438),
- Miejskie Gimnazjum nr 3 im. K. Tańskiej-Hoffmanowej (liczba uczniów: 84),

- Miejskie Gimnazjum nr 4 im. Z. Kossak (liczba uczniów: 140),
- Powiatowy Zespół nr 1 Szkół Ogólnokształcących im. S. Konarskiego (liczba uczniów: 623),
- Powiatowy Zespół nr 4 Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Komisji Edukacji Narodowej (liczba uczniów: 556),
- Powiatowy Zespół nr 5 Szkół Budowlanych (liczba uczniów: 420),
- Zespół Szkół Zawodowych Towarzystwa Salezjańskiego (liczba uczniów: 889).

Zasoby i oferta przedszkolna i szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 15 placówek zatrudnia pedagoga, 11 placówek zatrudnia logopedę (w tym 5 z 8 przedszkoli), 12 szkół zapewnia dostęp do psychologa, 10 do pielęgniarki, a 2 do doradcy zawodowego.

Dożywianie uczniów prowadzi 15 placówek, z czego 6 (Miejskie Przedszkole nr 15, Niepubliczne Przedszkole „Jedyneczka”, Niepubliczne Przedszkole „Przygoda”, Szkoła Podstawowa nr 4, Szkoła Podstawowa nr 11, Powiatowy Zespół nr 1 Szkół Ogólnokształcących) zgłosiło potrzebę zwiększenia o łącznie ok. 40 dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy.

Większość (15 placówek) zapewnia uczniom dostęp do Internetu i umożliwia korzystanie z sali gimnastycznej (14 placówek), a w sześciu (Miejskie Przedszkole nr 14, Niepubliczne Przedszkole „Przygoda”, Niepubliczne Przedszkole Ekologiczne „Bajkowy Dworek”, Szkoła Podstawowa nr 4, Szkoła Podstawowa nr 5, Miejskie Gimnazjum nr 4) funkcjonują klasy integracyjne.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (przedmiotowe, hobbystyczne, sportowe, artystyczne) oraz zajęć świetlicowych, językowych, fakultatywnych. Jednocześnie prawie wszystkie placówki (poza Miejskim Przedszkolem nr 7) prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, a także rewalidacyjne i psychoterapeutyczne.

Przedstawiciele 4 placówek stwierdzili, że dojazd uczniów do nich jest utrudniony (Miejskie Przedszkole nr 16, Zespół Szkół Zawodowych Towarzystwa Salezjańskiego, Powiatowy Zespół nr 1 Szkół Ogólnokształcących, Miejskie Gimnazjum nr 2), wskazując jako przyczyny: przepełnionebusy i autobusy dowożące dzieci i młodzież z odległych rejonów,

niedostosowanie rozkładów jazdy do godzin rozpoczynania zajęć w szkole, niedogodne usytuowanie przystanku, korki w mieście.

Problemy dosięgające dzieci, uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają dzieci, uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na niedostatek środków finansowych rodzin oraz dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, zaniedbania dzieci, poświęcania im zbyt małej ilości czasu (m.in. na skutek czasochłonnego dojazdu do i z pracy), nadużywania alkoholu przez rodziców w obecności dzieci, przemocy domowej, rozbicia rodzin. Ankietowani zwracali również uwagę na trudności mieszkaniowe rodzin oraz podkreślali występowanie w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej problemu uzależnienia od Internetu i telefonów komórkowych.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z miasta uczęszczających do placówek oświatowych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol przez uczniów i w ich rodzinach	12 (36)	9
sięganie po narkotyki	2 (2)	19
palenie papierosów	10 (54)	10
ucieczki z domu	5 (7)	15
kradzieże	5 (11)	15
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	9 (62)	12
autoagresja	4 (8)	17
przestępczość ujawniona	3 (14)	17
niszczenie mienia szkolnego	6 (52)	14
udział w grupach negatywnych	1 (10)	19
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	16 (108)	6

przemoc w rodzinie	9 (30)	11
zaniedbanie przez dom	11 (124)	11
wykorzystywanie seksualne	1 (2)	19

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: nadużywanie używek w rodzinach i sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, przemoc w rodzinie, niszczenie mienia szkolnego, kradzieże oraz ucieczki z domu.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy ubóstwa, uzależnień. W opinii ankietowanych trzeba również dokładnie rozpoznać sytuację rodzinną, wykorzystywane przez rodziców metody wychowawcze i skutki ich stosowania oraz zabezpieczenie socjalne rodzin. Ważne jest także dokładne poznanie potrzeb dzieci i młodzieży, m.in. w zakresie spędzania czasu wolnego, w tym dostępu do dóbr kultury wysokiej.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali przede wszystkim na potrzebę kontynuowania i wzmożenia realizowanych w placówkach programów profilaktyki uzależnień. Jednocześnie podkreślali konieczność propagowania wśród rodziców znajomości prawa, zwłaszcza rodzinnego i opiekuńczego oraz karnego.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele zdecydowanej większości ankietowanych placówek (19) uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach funkcjonuje Rada Rodziców, odbywają się zebrania z rodzicami, konsultacje indywidualne i rozmowy telefoniczne, organizowane są imprezy i uroczystości przedszkolne i szkolne (w tym pikniki i kiermasze), prowadzona jest pedagogizacja rodziców (m.in. w formie warsztatów), rodzice wspierają akcje charytatywne.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele 17 badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczali najczęściej: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, świetlice środowiskowe, Szkolny Związek Sportowy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policję, Straż Miejską, Sąd Rejonowy i kuratorów sądowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Oświęcimskie Centrum Kultury, Miejską Bibliotekę Publiczną, Państwową Wyższą Szkołę Zawodową, Centrum Dialogu i Modlitwy, Centrum Żydowskie, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Pomocy, Sanepid, parafie oraz Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska.

Jednocześnie respondenci z 5 placówek oświatowych współpracę z tymi instytucjami i organizacjami uznali za niewystarczającą.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili przede wszystkim uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten sprowadzał się głównie do zwiększenia liczby zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, dostępności imprez i obiektów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, a także organizowania świetlic osiedlowych.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność zwiększenia pomocy dzieciom z rodzin najuboższych w postaci dożywiania i wyposażenia w przybory szkolne.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób placówki przedszkolne i szkolne mogą przyczynić się do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w mieście, ankietowani wskazywali głównie na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań. W tym kontekście zwracali uwagę na potrzebę rozbudzania aspiracji życiowych i promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży. Badani podkreślali także możliwość pedagogizacji rodziców i wspierania ich w procesie wychowawczym, m.in. poprzez organizowanie warsztatów.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W Oświęcimiu funkcjonuje 6 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 1 zakład niepubliczny) oraz działa 21 aptek i punktów aptecznych. Mieszkańcy miasta mają zapewnioną opiekę zdrowotną w będącym miejską jednostką organizacyjną Zakładzie Lecznictwa Ambulatoryjnego i jego czterech przychodniach rejonowych oraz w gabinetach prywatnych. W Oświęcimiu funkcjonuje również Powiatowy Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej, w skład którego wchodzi Szpital Powiatowy im. Św. Maksymiliana wraz z przychodniami specjalistycznymi.

Wybrane dane na temat zakładów opieki zdrowotnej w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w mieście w 2012 roku

nazwa placówki	adres placówki
Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego	ul. Garbarska 1, 32-600 Oświęcim
Przychodnia Rejonowa	ul. Żwirki i Wigury, 32-600 Oświęcim
	ul. Czecha 2, 32-600 Oświęcim
	ul. Słowackiego 3, 32-600 Oświęcim
	ul. Garbarska 1, 32-600 Oświęcim
Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej – Szpital Powiatowy im. Św. Maksymiliana	ul. Wysokie Brzegi 4, 32-600 Oświęcim
Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej MULTIMED Sp. z o.o.	ul. Chemików 5, 32-600 Oświęcim
BetaMed Centrum Medyczne N.Z.O.Z.	ul. Garbarska 1/11 32-600 Oświęcim

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców miasta ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W związku z brakiem informacji w tym zakresie ze wszystkich

placówek służby zdrowia i praktyk lekarskich w mieście, w poniższej tabeli przedstawiono dane za 2012 rok uzyskane z Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu.

Tabela 20. Najczęstsze schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2012 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	12
niedokrwistości	96
choroby tarczycy	93
cukrzyca	11
niedożywienie	20
otyłość	273
zaburzenia odżywiania	54
upośledzenie umysłowe	71
padaczka	86
dziecięce porażenie mózgowe	21
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	323
choroba nadciśnieniowa	23
dychawica oskrzelowa	310
alergie pokarmowe	122
alergie skórne	198
zniekształcenia kręgosłupa	571
choroby układu moczowego	78
wady rozwojowe układu nerwowego	8
wady rozwojowe układu krążenia	41
zaburzenia rozwoju	137
trwałe uszkodzenia narządu ruchu	44

Dane Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu.

Tabela 20a. Najczęstsze schorzenia ludności miasta w wieku 19 lat i więcej w 2012 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	195
choroby tarczycy	478
cukrzyca	614
niedokrwistość	127
choroby obwodowego układu nerwowego	426
choroby układu krążenia	1.742
w tym: przewlekła choroba reumatyczna	19

	choroba nadciśnieniowa	1.236
	choroby naczyń mózgowych	171
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	366
	przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	452
	przewlekłe choroby układu trawiennego	288
	choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	324

Dane Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu.

W 2012 roku pod opieką Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu było 8.186 dzieci i młodzieży oraz 30.774 osoby dorosłe z miasta. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono zniekształcenie kręgosłupa (571 osób), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (323), dychawicę oskrzelową (310), otyłość (273), alergie skórne (198), zaburzenia rozwoju (137), alergie pokarmowe (122), niedokrwistości (96) oraz choroby tarczycy (93). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (1.742 osoby), cukrzycą (614), chorobami tarczycy (478), przewlekłym nieżytem oskrzeli, dychawicą oskrzelową (452) oraz chorobami obwodowego układu nerwowego (426).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2012 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	401
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	3.551
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	474
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	2.115
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	3.494
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	2.435

Dane Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu.

W 2012 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Zakładu Lecznictwa Ambulatoryjnego w Oświęcimiu po raz pierwszy i po raz następny zostało objętych odpowiednio 401 i 3.551 dzieci do lat 3. Wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych miały z kolei miejsce po raz pierwszy w przypadku 474 dzieci do 1. roku życia i po raz

kolejny w przypadku 2.115 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 3.494 dzieci i młodzieży, w tym 2.435 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu, w 2012 roku na terenie miasta Oświęcim stwierdzono 2.145 przestępstw, w tym 50 popełnionych przez osoby nieletnie. Wśród nich dominowały przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (556 przypadków), oszustwa gospodarcze (407) oraz kradzieże cudzej rzeczy (317). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Przestępstwa popełnione na terenie miasta Oświęcim w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw ogółem	przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie
zabójstwo	2	–
kradzież cudzej rzeczy	317	10
kradzież z włamaniem	167	3
kradzież samochodu	12	–
rozbój i wymuszenie rozbójnicze	46	–
rozbój z bronią	9	–
uszczerbek na zdrowiu	37	4
bójka lub pobicie	29	1
uszkodzenie rzeczy	133	3
przestępstwo przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii	556	19
przestępstwo przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	53	–
oszustwo gospodarcze	407	1
falszerstwo kryminalne	72	2
pożar z winy umyślnej	6	1
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	299	6
ogółem	2.145	50

Dane Komendy Powiatowej Policji w Oświęcimiu.

W 2012 roku osoby nieletnie w mieście najczęściej popełniały przestępstwa przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (19 przypadków) oraz przestępstwa przeciwko mieniu (16 przypadków), wśród których dominowały kradzieże cudzej rzeczy (10).

Według danych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, na koniec 2012 roku nadzór kuratora w wydziale rodzinnym prowadzony był wobec 12 osób w sprawach alkoholowych, 35 osób w sprawach nieletnich oraz 178 dzieci w 105 sprawach opiekuńczych. Jednocześnie w wydziale karnym pod dozorem kuratora pozostawali skazani w 338 sprawach.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w mieście Oświęcim wykonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Na koniec 2012 roku kadrę MOPS-u stanowiło 70 osób, w tym 22 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	11	–
pracownicy socjalni	22	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	–	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	37	7

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Zapisy ustawy o pomocy społecznej (art. 110 ust. 11 ustawy) nakładają na ośrodki pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wskaźnik ten był spełniony i wynosił 1.813 mieszkańców na 1 pracownika socjalnego. Postulowano zwiększenie zatrudnienia o 7 osób niezaliczających się do pracowników socjalnych ani osób wykonujących usługi opiekuńcze.

Tabela 24. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		11	18
	wyższe niekierunkowe			
	średnie kierunkowe			4
	średnie niekierunkowe			
	zawodowe i niższe			
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	5	3
		w trakcie realizacji		
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	3	4
		w trakcie realizacji		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			4	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			5	

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Na koniec 2012 roku wykształcenie wyższe posiadało 29 osób z kadry MOPS-u, w tym 18 pracowników socjalnych, a wykształceniem średnim kierunkowym legitymowało się 4 pracowników socjalnych. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miało 8 osób, w tym 3 pracowników socjalnych. Specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiadało 7 osób, w tym 4 pracowników socjalnych. Podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej zainteresowane były 4 osoby, podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego była zainteresowana 1 osoba, a podjęciem specjalizacji II stopnia 5 osób z kadry MOPS-u.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu

do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi miasta, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	13.481.542	13.812.052	14.850.941
w tym na świadczenia pomocy społecznej	3.790.782	3.369.000	4.378.135
w tym na świadczenia rodzinne	6.928.022	7.168.212	7.461.405
na zadania własne gminy	6.091.891	6.421.343	7.156.835
na zadania zlecone gminie	7.389.651	7.390.709	7.694.106

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 ogólna wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta systematycznie zwiększała się. Choć w 2011 roku wydatki na świadczenia pomocy społecznej zmalały w stosunku do roku poprzedniego, to spadek ten został zrównoważony stałym wzrostem wydatków na świadczenia rodzinne (6.928.022 zł w 2010 r., 7.168.212 w 2011 r., 7.461.405 w 2012 r.), które dominowały wśród kwot przeznaczonych na realizację zadań zleconych gminie. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe środki finansowe wydatkowano natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej (3.790.782 zł w 2010 r., 3.369.000 zł w 2011 r., 4.378.135 zł w 2012 r.), głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków okresowych i posiłku.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	3.653	3.002	2.770
liczba rodzin	1.534	1.504	1.503
liczba osób w rodzinach	3.683	3.155	3.254
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności miasta	9,1%	7,9%	8,2%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście ulegała wahaniom (3.653 osób w 2010 r., 3.002 osoby w 2011 r., 2.770 osób w 2012 r.). W 2011 roku, w stosunku do roku poprzedniego, zmalał udział beneficjentów systemu w ogóle ludności miasta (7,9% w stosunku do 9,1% w 2010 r.), natomiast w 2012 roku ponownie wzrósł (do 8,2%).

Trudne sytuacje życiowe, których rodziny nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości stanowią przyczyny wejścia w system pomocy społecznej. Analizę powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście, w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	807	804	828	2.108	1.506	1.628
sieroctwo	58	63	55	161	167	150
bezdomność	54	41	48	54	41	53
potrzeba ochrony macierzyństwa	19	99	32	57	353	134
bezrobocie	425	384	432	1.075	859	105
niepełnosprawność	637	571	481	967	909	739
długotrwała lub ciężka choroba	179	314	231	293	597	345
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	659	317	419	2.136	1.046	1.068
przemoc w rodzinie	28	26	20	84	70	52
alkoholizm	119	58	44	176	91	65

trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	28	25	28	30	27	34
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	–	1	–	–	2	–
zdarzenie losowe	27	16	4	63	41	4
sytuacja kryzysowa	83	9	29	269	20	88

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Zaznaczyć należy, że spośród szerokiego wachlarza powodów przyznania pomocy społecznej, w latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w mieście było ubóstwo. W 2012 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu była większa niż w latach poprzednich – 828 w stosunku do 807 i 804 w latach 2010-2012. Liczba osób w tych rodzinach była z kolei najwyższa w 2010 roku (2.108 osób).

Ważnymi przyczynami udzielenia pomocy były również: niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wysoki wskaźnik dla bezrobocia odzwierciedla trudną sytuację na oświęcimskim rynku pracy. Innym częstym powodem udzielania wsparcia była długotrwała lub ciężka choroba.

Znacznie mniej wsparcia udzielono z takich przyczyn, jak potrzeba ochrony macierzyństwa, sieroctwo, bezdomność, alkoholizm, narkomania, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego lub placówki opiekuńczo-wychowawczej, zdarzenie losowe czy sytuacja kryzysowa.

Powody przyznania pomocy społecznej w mieście przez MOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	3.650	2.997	2.751	1.514	1.493	1.484	3.661	3.142	3.221
rzeczowa	628	531	625	326	297	337	1.082	1.005	1.094
praca socjalna	X	X	X	2.045	2.242	2.472	4.350	4.314	4.913
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	694	1.089	299	1.297	2.368	579
schronienie	0	0	1	0	0	1	0	0	2
usługi opiekuńcze	131	137	153	brak danych					

specjalistyczne usługi opiekuńcze	11	11	18	brak danych					
specjalistyczne usługi opiekuńcze Środowiskowego Domu Samopomocy	29	16	19	28	16	19	59	26	33
pomoc asystenta rodziny	X	X	X	0	0	29	0	0	119
interwencja kryzysowa	X	X	X	83	9	29	269	20	88
mieszkania chronione	28	24	32	26	29	27	29	31	31
noclegownia	39	35	43	X	X	X	X	X	X
Dzienny Dom Pomocy	68	157	152	X	X	X	X	X	X
skierowanie do Domu Pomocy Społecznej	3	4	1	X	X	X	X	X	X
liczba osób z miasta przebywająca w Domu Pomocy Społecznej	27	26	28	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielanym mieszkańcom miasta rodzajem wsparcia była praca socjalna. Ukierunkowana była w szczególności na przywrócenie utraconej bądź ograniczonej zdolności do samodzielnego funkcjonowania jednostki. Poprzez jej świadczenie wskazywano osobom i rodzinom możliwości kierowania własnym postępowaniem w sposób dający gwarancję zdobycia niezależności w zabezpieczaniu godnych warunków życia. Tę formę wsparcia świadczyli pracownicy socjalni, którzy ze względu na złożoność problemów, występujących w rodzinach potrzebujących wsparcia, często kierowali osoby wymagające pomocy specjalistycznej do Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej oraz placówek oferujących specjalistyczne poradnictwo i innych instytucji działających w obszarze polityki społecznej.

Pracownicy Sekcji Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej MOPS-u to specjaliści w sprawach rodzin, uzależnień, przemocy, bezrobocia. Prowadzą poradnictwo i konsultacje w zakresie problemów rodzinnych, wychowawczych i osobistych, procedury „Niebieskie karty”, doradztwa zawodowego, uzależnienia od alkoholu. W 2012 roku w Sekcji

Specjalistycznej Pracy Socjalnej i Profilaktyki Społecznej pracowało 9 osób w tym 2 asystentów rodziny. W poprzednich latach podobne zadania realizował Dział Specjalistycznej Pracy Socjalnej MOPS-u, w którym w 2010 r. pracowały 3 osoby, a w 2011 r. 4 osoby. Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonował Punkt Konsultacyjny dla Osób Używających i Uzależnionych od narkotyków oraz ich rodzin, a także stanowisko konsultanta ds. uzależnień od alkoholu i stanowisko konsultanta ds. bezrobocia.

Bardzo ważnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny, których w 2010 roku zawarto 63, rok później 65, a w 2012 roku 81. Generalnie liczba osób w rodzinach objętych przez MOPS pracą socjalną w 2012 roku była znacznie wyższa niż w latach poprzednich (4.913 w stosunku do 4.350 w 2010 r. i 4.314 w 2011 r.). Należy zaznaczyć, że praca socjalna była w wielu wypadkach jedyną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom, którzy nie zaliczali się poza tym do klientów pomocy społecznej. Z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej w 2010 r. skorzystało 790 środowisk w których żyło 1.187 osób, w 2011 r. 709 środowisk oraz 1.170 osób, a w 2012 r. 990 środowisk oraz 1.697 osób.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była pomoc pieniężna, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych i okresowych. W omawianym okresie sukcesywnie z roku na rok malała liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie (z 3.650 w 2010 r., poprzez 2.997 w 2011 r., do 2.751 w 2012 r.) oraz liczba rodzin objętych tą formą wsparcia (1.514 w 2010 r., 1.493 w 2011 r., 1.484 w 2012 r.).

Nową formą pomocy pieniężnej o charakterze socjalnym były stypendia szkolne dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Oświęcimia, które MOPS przyznaje i wypłaca od września 2010 r. Z tego tytułu w roku 2010 wypłacono łącznie 80.034,44 zł dla 152 uczniów na rok szkolny 2010/2011, w roku 2011 wypłacono 90.017,15 zł dla 118 uczniów na rok szkolny 2010/2011 oraz 71.902,49 zł dla 133 uczniów na rok szkolny 2011/2012, a w roku 2012 wypłacono 75.139,27 zł dla 110 uczniów na rok szkolny 2011/2012 oraz 103.067,68 zł dla 186 uczniów na rok szkolny 2012/2013.

W maju i czerwcu 2010 r. wystąpiły nadmierne opady deszczu, które spowodowały podtopienie 227 gospodarstw domowych, w następstwie czego MOPS wypłacił zasiłki celowe na łączną kwotę 258.673 zł, z czego 3.550 zł pochodziło ze środków własnych gminy, a pozostała kwota ze środków wojewody małopolskiego. Ponadto spośród 21 gospodarstw rolnych, które doznały zniszczeń w uprawach, dla dwóch rodzin rolniczych wypłacono zasiłki celowe ze środków wojewody na łączną kwotę 3.000 zł.

Istotną formę wsparcia świadczoną mieszkańcom miasta stanowiła pomoc rzeczowa. Liczba osób i rodzin objętych tym rodzajem wsparcia ulegała w latach 2010-2012 wahaniom,

przy czym w 2011 roku liczby te były najniższe (w 2010 r. przyznano świadczenie 628 osobom i 326 rodzinom, w 2011 r. przyznano 531 osobom i 297 rodzinom, w 2012 r. przyznano 625 osobom i 337 rodzinom).

Środowisko osób niepełnosprawnych otrzymało wsparcie w postaci sprzętu rehabilitacyjnego, w tym m.in. wózki inwalidzkie różnego typu, balkoniki, chodziki, kule, materace przeciwodleżynowe, łóżka szpitalne i rehabilitacyjne, przy czym sprzęt ten został przekazany przez darczyńców z zagranicy w ramach ich współpracy z miastem Oświęcim. Sprzęt rehabilitacyjny rozdysponowano w 2010 r. zawierając 124 umowy użyczenia i 81 umów darowizny, w 2011 r. zawierając 70 umów użyczenia i 59 umów darowizny, w 2012 r. zawierając 106 umów użyczenia i 8 umów darowizny z osobami fizycznymi lub prawnymi.

Ważną rolę w ramach udzielanej przez MOPS pomocy odgrywały również usługi opiekuńcze, które w latach 2010-2012 przyznawano rosnącej z roku na rok liczbie osób (odpowiednio 131, 137 i 153), głównie osobom starszym, niepełnosprawnym, długotrwale i ciężko chorym. Zakres usług obejmuje szeroką gamę czynności życia codziennego, których osoby objęte opieką nie mogą wykonać samodzielnie. Usługi świadczą opiekunki zatrudnione w Dziennym Domu Pomocy w Oświęcimiu. W ramach usług świadczonych na rzecz klienta opiekunki te realizują czynności związane z pomocą samoobsługową, pracami domowymi, załatwianiem spraw urzędowych.

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 z roku na rok malała liczba wydanych decyzji kierujących do Domu Pomocy Społecznej. W 2010 r. wydano 5, w 2011 4 decyzje, natomiast w 2012 r. tylko 1 decyzję. W sumie w Domach Pomocy Społecznej przebywała w analizowanym okresie zbliżona liczba mieszkańców miasta Oświęcim (27 osób w 2010 r., 26 osób w 2011 i 2012 r.). Z roku na rok natomiast rosła łączna kwota, jaką miasto pokrywało część odpłatności z tytułu pobytu mieszkańców Oświęcimia w DPS. W 2010 r. wynosiła ona 432.558 zł, w 2011 r. 512.586,00 zł, w 2012 r. 569.370,26 zł.

MOPS realizuje „Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”, w ramach którego udzielane jest wsparcie dla mieszkańców budynku, nazywanego Domem Socjalnym. Głównym celem programu było udzielanie kompleksowej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, żyjącym w społeczności osób wykluczonych społecznie, motywowanie ich do podejmowania działań na rzecz poprawy swojego funkcjonowania i włączenia ich do życia w społeczności

lokalnej. Realizacja programu opierała się na integralnie powiązanych ze sobą działaniach przebiegających w obszarach: terapeutycznym, pracy socjalnej i technicznym. W 2010 roku działaniami programu objęto 41 osób, w 2011 roku 42 osoby, a w 2012 roku 40 osób. Przeprowadzono m.in. szereg działań aktywizujących w ramach profilaktyki przeciwalkoholowej i zagospodarowania czasu wolnego. Pracownicy MOPS-u z Działu Pomocy Środowiskowej – Mieszkania Chronione zorganizowali dla mieszkańców Domu Socjalnego spotkania okolicznościowe (Dzień Kobiet, Śniadanie Wielkanocne, Wieczera Wigilijna), prelekcje dzielnicowych z Komendy Powiatowej Policji oraz Straży Miejskiej w Oświęcimiu, zajęcia edukacyjne dla matek z dziećmi „Dobry rodzic, dobry start”, projekcje filmów edukacyjnych, zwiedzanie zamku w Oświęcimiu, wizyta studyjna w Spółdzielni Socjalnej „Opoka” w Kluczach, wyjazdy integracyjne (Góra Żar, Ojcowski Park Narodowy, Chorzów, Kraków, Ustroń, Wieliczka, Wygiełzów), warsztaty z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, zajęcia w ramach samopomocy sąsiedzkiej oraz trening pracy. Mieszkańców Domu Socjalnego oraz inne osoby zagrożone wykluczeniem społecznym z terenu miasta Oświęcimia kierowano do prac społecznie użytecznych i przygotowania zawodowego organizowanego w tym budynku. MOPS współpracował także z użytkownikami Noclegowni Miejskiej przy ul. Dąbrowskiego 139 w celu reintegracji zawodowej w ramach terapii zajęciowej na rzecz społeczności lokalnej. Zarówno dla mieszkańców Domu Socjalnego przy ul. Leszczyńskiej 2, jak dla osób bezdomnych korzystającymi z Noclegowni Miejskiej zorganizowano szkolenia zawodowe i instruktaże z praktycznymi warsztatami polegającymi na wykonywaniu prac w Domu Socjalnym i przynależnych do niego pomieszczeń gospodarczych (tynkowanie i malowanie pomieszczeń, remont podłóg, wykonanie i montaż stolarki drzwiowej, montaż na stropach okładzin gipsowo-kartonowych ognioochronnych, gruntowanie i malowanie stropu, wymiana elementów więźby dachowej, montaż suchych tynków na ścianach, montaż armatury hydraulicznej, układanie płytek na ścianie itp.). Pracownicy MOPS-u uczestniczący w programie pozyskali własnym staraniem wiele darowizn rzeczowych, które zostały wykorzystane w trakcie terapii zajęciowej i w czasie wycieczek integracyjnych. Realizację programu wspierał Zakład Usług Komunalnych oraz Straż Miejska, Komenda Powiatowa Policji i Sąd Rejonowy w Oświęcimiu.

We współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie oświęcimski MOPS realizował projekt pn. „Wdrażanie metod działania zintegrowanego i konferencji ochrony dziecka do pracy z rodziną w Małopolsce”, którego I etap zakończył się w kwietniu 2010 roku. Jego rezultatem są działania Zespołu Interdyscyplinarnego złożonego

z przedstawicieli MOPS-u, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, szkół podstawowych, miejskich gimnazjów, Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, Komendy Powiatowej Policji.

W latach 2010-2012 MOPS realizował trzyletni projekt systemowy pn. „Czas na aktywność” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Celem głównym projektu było zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej wśród osób korzystających z pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych, niezaradnych życiowo, uzależnionych i niepełnosprawnych oraz środowisk ich zamieszkania, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego wśród mieszkańców miasta Oświęcimia. Był on przeznaczony dla osób zamieszkałych w Oświęcimiu, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej. Wśród beneficjentów znaleźli się m.in. uzależnieni od alkoholu mieszkańcy Domu Socjalnego przy ul. Leszczyńskiej 2 oraz bezdomni mężczyźni przebywający w Noclegowni Miejskiej przy ul. Dąbrowskiego 139. Ogółem do udziału w projekcie przystąpiło 47 osób w 2010 r., 57 osób w 2011 r. i 56 osób w 2012 r. Odbłyły się zajęcia w ramach Grupy Edukacyjnej dla bezrobotnych, Grupy Terapeutycznej, zorganizowano kurs obsługi wózka widłowego, kurs doszkalający dla operatorów wózka widłowego, kurs z podstaw obsługi komputera, obsługi komputera w stopniu zaawansowanym, przeprowadzono wykłady wraz z praktycznym instruktazem z zakresu udzielania pomocy przedmedycznej, szkolenia: „Minimum sanitarne”, „Obsługa kasy fiskalnej”, „Profesjonalny sprzedawca”, „Opiekun osób starszych i niesamodzielnych”, „Zarządzanie emocjami i radzenie sobie ze stresem”, „Alternatywne formy zatrudnienia”, „Kreatywna mama”, wykłady profilaktyczne z zakresu uzależnień (alkohol, nikotyna, narkotyki) i promocji zdrowego trybu życia (dietetyk), trening kompetencji społecznych, treningi budżetowe, „Szkółę dla rodziców”, pogotowie lekcyjne, warsztaty plastyczne, warsztaty reporterskie, wycieczki integracyjne do Bielska-Białej, Górek Małych i Górek Wielkich, Krakowa, Ustronia i Wieliczki, trening pracy dla osób bez kwalifikacji zawodowych oraz prace społecznie użyteczne. Ponadto w ramach projektu rodzinom beneficjentów udzielano wsparcia asystenta rodziny, odbyły się indywidualne konsultacje z psychologiem, pedagogiem, doradcą zawodowym, terapeutą uzależnień, beneficjenci mieli możliwość wyrobienia książeczki do celów sanitarno-epidemiologicznych. Organizowano również spotkania wigilijne w Domu Socjalnym oraz w Świetlicy Terapeutycznej Stowarzyszenia „Szansa”, festyny lokalne „Dzień Sąsiada” we współpracy z Radą Osiedla Zasole oraz Stowarzyszeniem SALOS, koncerty rockowe promujące ideę wolontariatu oraz szkolenia „ABC wolontariatu” dla młodzieży szkolnej i osób dorosłych z terenu miasta.

W ramach realizowanych zadań MOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego specjalnego zasiłku opiekuńczego (od 2013 roku) i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	5.097.631	4.954.717	5.054.212
liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne	5.121	5.255	4.114
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	19.715	17.853	15.977
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	126	99	81
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	729	536	460
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	1.363	1.016	915
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1.131	954	846
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.114	1.077	959
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	360	302	229
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2.647	2.634	2.502
zasiłek pielęgnacyjny	10.241	10.373	10.100
świadczenie pielęgnacyjne	764	1.251	1.992
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	393	323	318
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	38.583	36.418	34.379

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu na realizację świadczeń rodzinnych była zbliżona (5.097.631 zł w 2010 r., 4.954.717 zł w 2011 r., 5.054.212 zł w 2012 r.), natomiast liczba przyznanych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 38.583 w 2010 r. do 34.379 w 2012 r.).

Najczęściej wypłacano zasiłek rodzinny (w 2010 r. 19.715 świadczenia, w 2011 r. 17.853, a w 2012 r. 15.977), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie

pielęgnacyjne oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne opłacono w latach 2010-2012 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne: w 2010 r. 825 (na kwotę 84.112 zł), w 2011 r. 1.488 (129.365 zł), a w 2012 r. 2.372 (238.209 zł).

Świadczenie alimentacyjne stanowiło kolejną formę wparcia świadczoną w latach 2010-2012 mieszkańcom miasta przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Ta pomoc finansowa, udzielana od 1 października 2008 roku w oparciu o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	411	450	453
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	4.935	5.398	5.439
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	1.748.765 zł	2.005.549 zł	2.104.384 zł

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu.

Liczba mieszkańców miasta, którym w latach 2010-2012 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu przyznał świadczenie alimentacyjne zwiększała się systematycznie z roku na rok (z 411 w 2010 r. do 453 w 2012 r.). Rosła również liczba wypłaconych świadczeń (z 4.935 w 2010 r. do 5.439 w 2012 r.), a co za tym idzie, wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 1.748.765 zł w 2010 r. do 2.104.384 w 2012 zł).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w Oświęcimiu, należą: Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Pomocy, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, noclegownia, jadalnia, mieszkania chronione oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Szczegółowe dane na temat tych placówek (m.in. liczby dostępnych w nich miejsc, liczby oczekujących, okresu oczekiwania na miejsce w tych placówkach oraz zakresu

oferowanych w nich usług) przedstawia poniższa tabela oraz zamieszczone pod nią karty zasobów

Tabela 31. Jednostki wsparcia w mieście w 2012 roku

rodzaj instytucji	liczba instytucji	liczba miejsc	liczba oczekujących	okres oczekiwania (w m-cach)
środowiskowy dom samopomocy	1	70	2	2
dzienny dom pomocy	1	223	10	1-6
noclegownia	1	30	X	X
jadalnia	1	X	X	X
mieszkania chronione	1	27	–	–
placówki opiekuńczo-wychowawcze rodzinne	1	36	–	–
światlice środowiskowe	2	65	–	–
placówki wsparcia dziennego	3	112	–	–

Dane Urządzie Miasta Oświęcim.

Należy dodać, że spośród osób korzystających z Dziennego Domu Pomocy było ok. 120 osób, którym świadczone usługi opiekuńcze w domu klienta. Natomiast z mieszkań chronionych korzystało w 2012 roku 18 osób bezdomnych, 1 osoba usamodzielniona, 2 osoby starsze i 2 osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto w mieście w 2012 roku było 147 rodzin zastępczych, w których przebywało 203 dzieci, przy czym jedna z tych rodzin pełniła obowiązki pogotowia rodzinnego dla 3 dzieci.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

32-600 Oświęcim, ul. Słowackiego 1a.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Gmina Miasto Oświęcim.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Celem ŚDS jest zapewnienie oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

- osoby przewlekłe chore psychicznie,
- osoby upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne przewlekłe zaburzenia.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- zwiększenie zasobów lokalowych,

- utworzenie miejsc noclegowych,
- zwiększenie dotacji na działalność ośrodków wsparcia.

Dzienny Dom Pomocy

32-600 Oświęcim, ul. Czecha 8.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Gmina Miasto Oświęcim.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Zapewnienie dziennego wsparcia i aktywizacji osobom starszym; zapewnienie opieki i pielęgnacji dzieciom od 4 miesiąca do 3 roku życia; świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym; świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w formie rehabilitacji w domu klienta.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

- osoby starsze,
- małe dzieci korzystające z usług opiekuńczych.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- rozbudowa i modernizacja, która umożliwi stworzenie oferty dla osób starszych z zaawansowanym procesem starzenia się (otępieniem, chorobą Alzheimera),
- poszerzenie oferty usług aktywizacyjnych dla osób starszych raz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Świetlica Środowiskowa dla Dzieci im. Matki Małgorzaty

32-600 Oświęcim, ul. Dąbrowskiego 10.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Zgromadzenie Sióstr Serafitek, Prowincja Oświęcimska.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Pomoc w odrabianiu zadań domowych; organizowanie dzieciom czasu wolnego; wyposażanie w przedmioty potrzebne do zajęć, odzież, obuwie i inne przedmioty osobistego użytku, posiłek regeneracyjny; opieka pedagogiczna; wychowanie chrześcijańskie.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Dzieci i młodzież z miasta Oświęcim zagrożone przemocą i alkoholizmem.

Liczba osób objętych wsparciem w 2012 r.: 35.

Świetlica Środowiskowa Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (Oddział Powiatowy,
32-600 Oświęcim, ul. Partyzantów 1):

Podmiot prowadzący jednostkę:

Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Zapewnienie dzieciom i młodzieży opieki i wsparcia; prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień; organizacja czasu wolnego od zajęć edukacyjnych.

Kategoria klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Mieszkańcy miasta Oświęcim ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, w tym dzieci z rodzin wieloprotblemowych, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

- zakup nowego sprzętu audiowizualnego,
- zapewnienie korzystania z boisk szkolnych,
- uzupełnienie wyposażenia świetlicy o nowe gry,
- większa możliwość organizowania wycieczek poznawczych.

Świetlica Terapeutyczna

32-600 Oświęcim, ul. Więźniów Oświęcimia 10.

Specjalistyczna placówka opiekuńczo – wychowawcza wsparcia dziennego

Podmiot prowadzący jednostkę:

Stowarzyszenie „Szansa”.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia specjalistyczne, artystyczne, pomoc w nauce, dożywianie, organizacja wypoczynku zimowego i letniego w formie zajęć otwartych, praca z rodziną, wsparcie materialne w miarę posiadanych zasobów.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Dzieci i młodzież w wieku szkolnym z miasta Oświęcim zagrożone przemocą i alkoholizmem.

Liczba osób objętych wsparciem w 2012 r.: 42.

Świetlica Socjoterapeutyczna

32-600 Oświęcim, ul. Bałandy 4d.

Specjalistyczna placówka opiekuńczo – wychowawcza wsparcia dziennego

Podmiot prowadzący jednostkę:

Stowarzyszenie „Szansa”

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia specjalistyczne, artystyczne, pomoc w nauce,

dożywianie, organizacja wypoczynku zimowego i letniego w formie zajęć otwartych, praca z rodziną, wsparcie materialne w miarę posiadanych zasobów.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Dzieci i młodzież w wieku szkolnym z miasta Oświęcim zagrożone przemocą i alkoholizmem.

Liczba osób objętych wsparciem w 2012 r.: 35.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

32-600 Oświęcim, ul. Bema 4.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat oświęcimski.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Zadania publiczne o charakterze ponadgminnym wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

- osoby niepełnosprawne,
- osoby pragnące uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności,
- rodziny zastępcze,
- podopieczni i wychowankowie rodzin zastępczych.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej

32-600 Oświęcim, ul. Dąbrowskiego 139.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat oświęcimski.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna, terapeutyczna; konsultacje dotyczące rozwiązywania problemów rodzinnych; mediacje rodzinne; terapia uzależnień; konsultacje neurologopedyczne dla dzieci do lat 3; hostel w formie tymczasowego schronienia.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Mieszkańcy powiatu oświęcimskiego znajdujący się w sytuacji kryzysowej.

Liczba osób objętych wsparciem w 2012 r.: 1.931.

Dom Dziecka im. Kornela Makuszyńskiego w Oświęcimiu

32-600 Oświęcim, ul. Krasickiego 14.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Powiat oświęcimski.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Całodobowa opieka i wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionych opieki rodzicielskiej.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2012 r.:

Dzieci i młodzież do 18 roku życia.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Potrzeby szkoleń specjalistycznych dotyczących resocjalizacji i profilaktyki uzależnień.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane dotyczące działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu w odniesieniu do ludności miasta w latach 2010-2012.

Tabela 32. Mieszkańcy miasta objęci wsparciem PCPR-u w Oświęcimiu w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	3	7	2
liczba dzieci z miasta adoptowanych	0	4	1
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	8	12	7
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	13	5
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	77	76	77
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	19	30	30
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	6	9	7
liczba usamodzielnionych dzieci z miasta	5	3	7

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oświęcimiu.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Oświęcimiu funkcjonują: Ośrodek Rehabilitacji „Euro-Med” prowadzący dzienne świadczenia psychiatryczne dla dzieci i młodzieży, a także Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która jako jednostka powiatowa obejmuje zasięgiem działania mieszkańców miasta.

W roku szkolnym 2011/2012 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu objęła diagnozą 525 dzieci z terenu miasta Oświęcim, a 105 dzieci skorzystało z terapii indywidualnej (56 z terapii logopedycznej, 39 z terapii psychologicznej, a 10 z terapii pedagogicznej). Terapii poddano również 53 rodziny z miasta, z warsztatów skorzystało 80 osób dorosłych, z prelekcji 95, a z konsultacji 111. Ogółem w odniesieniu do mieszkańców miasta wydano 243 opinie i 58 orzeczeń do kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności miasta Oświęcim wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu z 2002 roku.

W 2002 roku w mieście Oświęcim mieszkało 6.657 osób niepełnosprawnych (2.972 mężczyzn i 3.685 kobiet), w tym 5.580 osób niepełnosprawnych prawnie i 1.077 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności miasta wynosił 15,9%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w mieście oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 33. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w mieście w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych	udział w ogólnej liczbie ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	250	3,7%	3%
osoby w wieku produkcyjnym	3.392	51%	13%
Osoby w wieku poprodukcyjnym	3.015	45,3%	40,3%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku ponad połowę (51%) wszystkich osób niepełnosprawnych stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (3.392 osoby). Stanowiły one 13% ogółu ludności miasta będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (3.015 osób), których odsetek wśród osób starszych w mieście wynosił ponad 40%.

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w mieście w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	316	4,8%
policealne	128	2%
średnie	1.734	26,6%
zasadnicze zawodowe	1.793	27,5%
podstawowe ukończone	2.293	35,1%
podstawowe nieukończone	256	3,9%
nieustalony	7	0,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w mieście stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (2.293 osoby) i zasadniczym zawodowym (1.793 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił odpowiednio 35,1% i 27,5%.

Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w mieście według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	613	9,2%
aktywni zawodowo bezrobotni	283	4,3%
bierni zawodowo	5.735	86,1%
nieustalony status na rynku pracy	26	0,4%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w mieście była bierna zawodowo (5.735 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 86,1%. Aktywnych zawodowo było 896 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (613 osób).

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. W Oświęcimiu działania te wyznaczane są w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, a ich inicjowanie należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w mieście Oświęcim w latach 2010-2012.

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	828.474,49 zł	983.863,82 zł	995.115,80 zł
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	24.694,49 zł	24.976,83 zł	24.849,30 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	17.611,05 zł	22.851,83 zł	28.587,03 zł
razem	853.168,98 zł	1.008.840,65 zł	1.019.965,10 zł

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 wysokość kwot wydatkowanych w mieście na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zwiększała się z roku na rok (z 853.168,98 zł w 2010 r. do 1.019.965,10 zł w 2012 r.). W analizowanym okresie sukcesywnie zwiększały się środki finansowe przeznaczane na walkę z alkoholizmem i przemocą w rodzinie, na podobnym poziomie były natomiast kwoty wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w mieście odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w mieście Oświęcim oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w mieście w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	148	147	149
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	873	622	422
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	116	78	106
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	95	34	54
liczba negatywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	80	85	66
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym MKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście była na zbliżonym poziomie (148 w 2010 r., 147 w 2010 r., 149 w 2012 r.). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli była z roku na rok coraz mniejsza (873 w 2010 r., 622 w 2011 r., 422 w 2012 r.). W analizowanym okresie wahanom ulegała liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (116 w 2010 r., 78 w 2011 r., 106 w 2012 r.), podobnie jak liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (95 w 2010 r., 34 w 2011 r., 54 w 2012 r.). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w latach 2010-2012 Komisja nie podjęła żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ani nie wydała negatywnej opinii w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań MKRPA występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, których liczba w latach 2010-2012 ulegała wahanom (80 w 2010 r., 85 w 2011 r., 66 w 2012 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 MKRPA nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w mieście pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Jedną z nich jest Poradnia

Odwykowa Zespołu Opieki Zdrowotnej, w której udzielana jest pomoc psychoterapeutyczna osobom uzależnionym i rodzinom potrzebującym wsparcia w związku z występowaniem u członka rodziny problemu uzależnień. Specjalistycznej pomocy udziela również Centrum Psychoterapii „SOBRIETAS” Niepublicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej. Jest to jednostka o charakterze ośrodka zdrowia psychicznego i odwykowego.

Ważną rolę odgrywa również Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który w 2012 roku prowadził 96 Niebieskich Kart oraz kontynuował procedurę 12 Niebieskich Kart spośród 68 realizowanych w 2011 roku. Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście świadczą także: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz liczne stowarzyszenia abstynenckie. Rodzinom z problemem alkoholowym pomagają także świetlice przyszkolne oraz świetlice środowiskowe i kluby środowiskowe.

Poniższa tabela zawiera pełen wykaz jednostek wsparcia działających w mieście w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 39. Jednostki wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w mieście w 2012 roku

nazwa jednostki	adres jednostki	liczba porad/ osób objętych wsparciem w 2012 r.
Zespół Opieki Zdrowotnej Poradnia Odwykowa w Oświęcimiu	ul. Orzeszkowej 1, 32-600 Oświęcim	245
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Psychoterapii „SOBRIETAS”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim	brak danych
Stowarzyszenie Oświęcimskie Centrum Trzeźwości	ul. Orzeszkowej 1, 32-600 Oświęcim	49
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenia „Abstynencja”	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	364
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu	ul. gen. Dąbrowskiego 139, 32-600 Oświęcim	1.931
Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Solskiego 2, 32-600 Oświęcim	108
Świetlica Stowarzyszenia „Szansa”	ul. Więźniów Oświęcimia 10, 32-600 Oświęcim	42
Świetlica Stowarzyszenia „Szansa”	ul. Wiktora Bałandy 4d, 32-600 Oświęcim	41
Świetlica Środowiskowa dla Dzieci im. Matki Małgorzaty prowadzona przez SS Serafitki	ul. gen. Dąbrowskiego 10, 32-600 Oświęcim	20
Świetlica Stowarzyszenia Lokalnego Salezjańskiej Organizacji Sportowej	ul. Pileckiego 31, 32-600 Oświęcim-Zasole	20

Świetlica Towarzystwa Przyjaciół Dzieci	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	36
Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga”	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	brak danych

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Oświęcimiu.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w 2012 roku z hostelu prowadzonego przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Oświęcimiu skorzystały 3 osoby będące mieszkańcami miasta Oświęcim. Należy również wspomnieć, że uczniowie oświęcimskich szkół biorą udział w zajęciach socjoterapeutycznych, warsztatach dotyczących problematyki uzależnień, programach profilaktycznych dotyczących niekorzystnego wpływu środków psychoaktywnych na organizm człowieka oraz przeciwdziałania agresji. W 2012 roku w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wydatkowano 31.500 zł na prowadzenie zajęć mających na celu m.in. wyrobienie u dzieci umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach, nabycie umiejętności stosowania norm społecznych w kontaktach interpersonalnych, eliminowanie zachowań agresywnych, rozpoznawanie własnych i cudzych uczuć oraz budowanie poczucia własnej wartości. W zajęciach wzięło udział 941 uczniów oraz 85 rodziców.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych miasta Oświęcim badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozestanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. Prezydenta, radnych, przedstawicieli Urzędu Miasta, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców miasta. Do analizy przedłożono w sumie 131 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w mieście.

Atuty miasta

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty miasta. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na istnienie na terenie

miasta znanego na całym świecie Miejsca Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau, przyciągającego międzynarodowe grono turystów i pielgrzymów. Podkreślali jego znaczenie dla kształtowania w kraju i na świecie wizerunku Oświęcimia jako miasta pokoju i dialogu.

Jednocześnie wskazywali na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne miasta, w nieznaczącej odległości od Krakowa i aglomeracji górnośląskiej. Duże znaczenie przywiązywali również do nasycenia miasta zielenią i zabytkami oraz atrakcyjnej oferty kulturalnej. Mieszkańcy Oświęcimia podkreślali, że miasto posiada bogatą sieć placówek i obiektów oświatowo-wychowawczych, sportowych oraz handlowo-usługowych. Ankietowani zwracali również uwagę na modernizację miasta, remont starówki i nowe inwestycje.

Słabe strony miasta

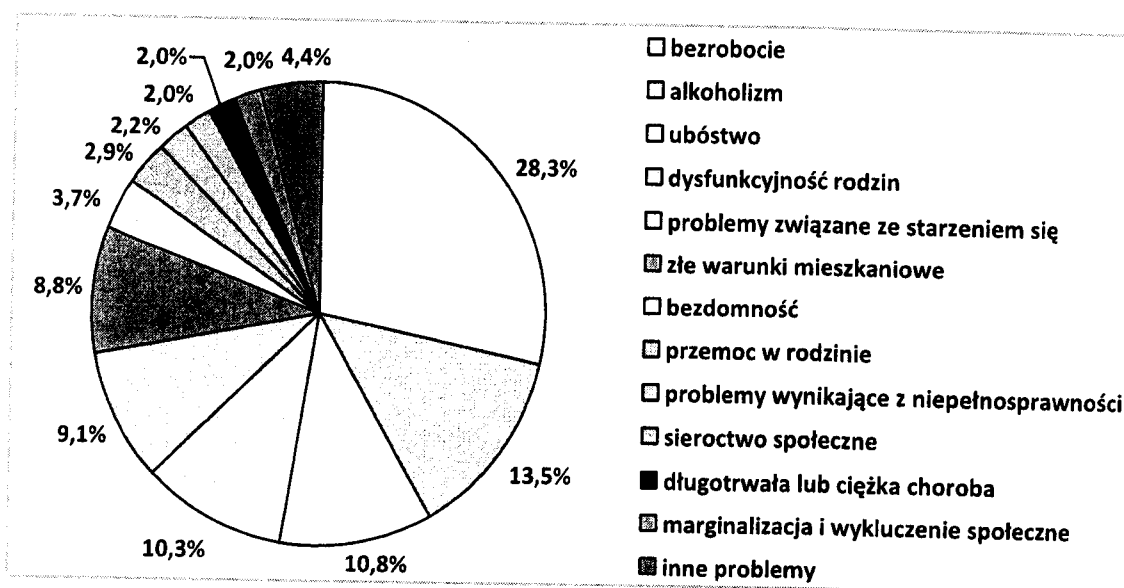
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony miasta. Najczęściej wymienianymi słabościami były: zbyt mała liczba inwestycji, brak przemysłu i związane z tym bezrobocie oraz migracja młodzieży do większych ośrodków. Badani zwrócili również uwagę na brak mieszkań i terenów budowlanych, podkreślając w tym kontekście potrzebę budowy mieszkań socjalnych.

Wskazywali na nieodpowiednio do potrzeb rozwiniętą infrastrukturę drogową, podkreślając ograniczoną liczbę miejsc parkingowych, zły stan dróg i chodników, brak dobrej sieci ścieżek rowerowych. Za niezadowalającą respondenci uznali komunikację miejską oraz międzymiastową. Według ankietowanych bolączką jest także niewystarczająca troska o czystość i estetykę miasta, co jest m.in. efektem małej operatywności służb porządkowych.

Analizując słabe strony, respondenci stwierdzili również, że miasto niewystarczająco wykorzystuje sąsiedztwo Miejsca Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców miasta. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta

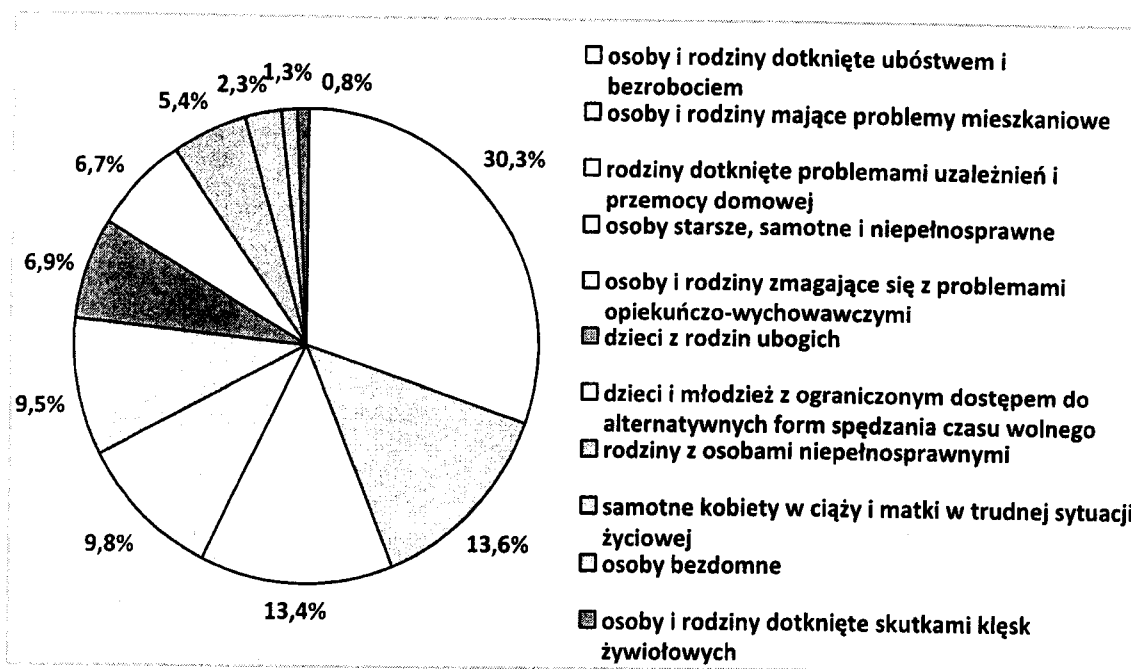

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców miasta, respondenci zaliczyli bezrobocie (28,3%) oraz alkoholizm (13,5%), ubóstwo (10,8%) i dysfunkcyjność rodzin (10,3%). Szczególną uwagę zwrócili również na problemy związane ze starzeniem się (9,1%), bezrobocie i złe warunki mieszkaniowe (8,8%). W dalszej kolejności wymienili m.in. bezdomność (3,7%), przemoc w rodzinie (2,9%), problemy wynikające z niepełnosprawności (2,2%), sieroctwo społeczne, długotrwałą lub ciężką chorobę oraz marginalizację i wykluczenie społeczne (po 2%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w mieście. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w mieście

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

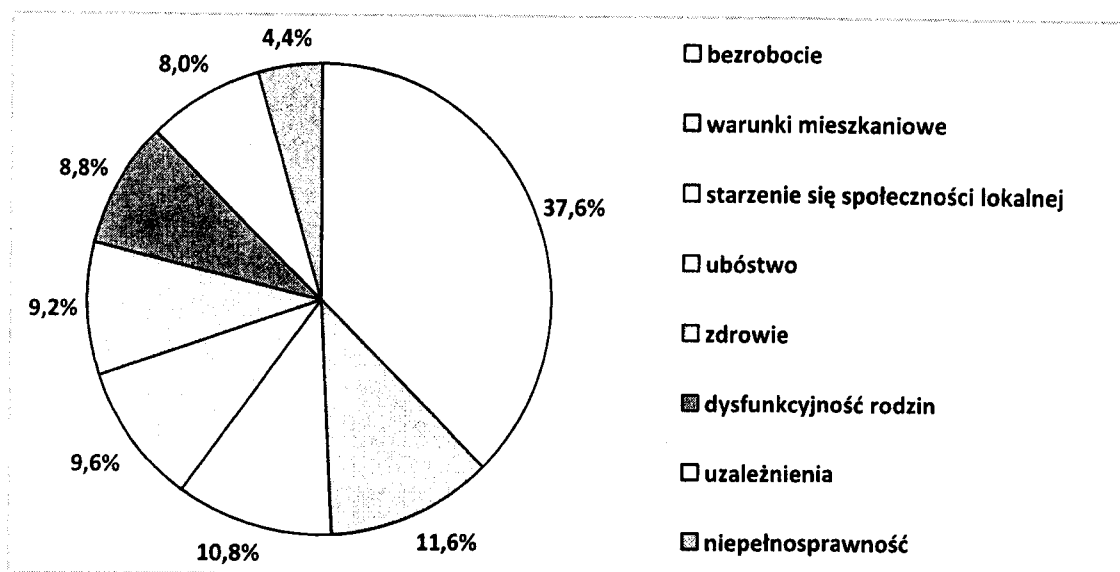
Blisko jedna trzecia badanych (30,3%) stwierdziła, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w mieście, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem.

W dalszej kolejności wskazano osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (13,6%), rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (13,4%) a także osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (9,8%) oraz osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (9,5%).

Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w mieście zmagają się także m.in. dzieci z rodzin ubogich (6,9%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (6,7%) i rodziny z osobami niepełnosprawnymi (5,4%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (37,6%), warunki mieszkaniowe (11,6%), starzenie się społeczności lokalnej (10,8%), ubóstwo (9,6%), zdrowie (9,2%), dysfunkcyjność rodzin (8,8%) i niepełnosprawność (8%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w mieście?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu aktywizacji bezrobotnych mieszkańców miasta, m.in. poprzez organizowanie kursów przekwalifikujących, robót publicznych i prac interwencyjnych. W tym kontekście proponowano też wprowadzenie ulg dla przedsiębiorców, np. poprzez zmniejszenie podatków lokalnych.

Respondenci wskazywali również na konieczność zapewnienia osobom starszym, niepełnosprawnym i ubogim oraz dzieciom i ich rodzicom szerszego dostępu do pomocy społecznej i wsparcia specjalistycznego. Postulowali zwiększenie liczby miejsc

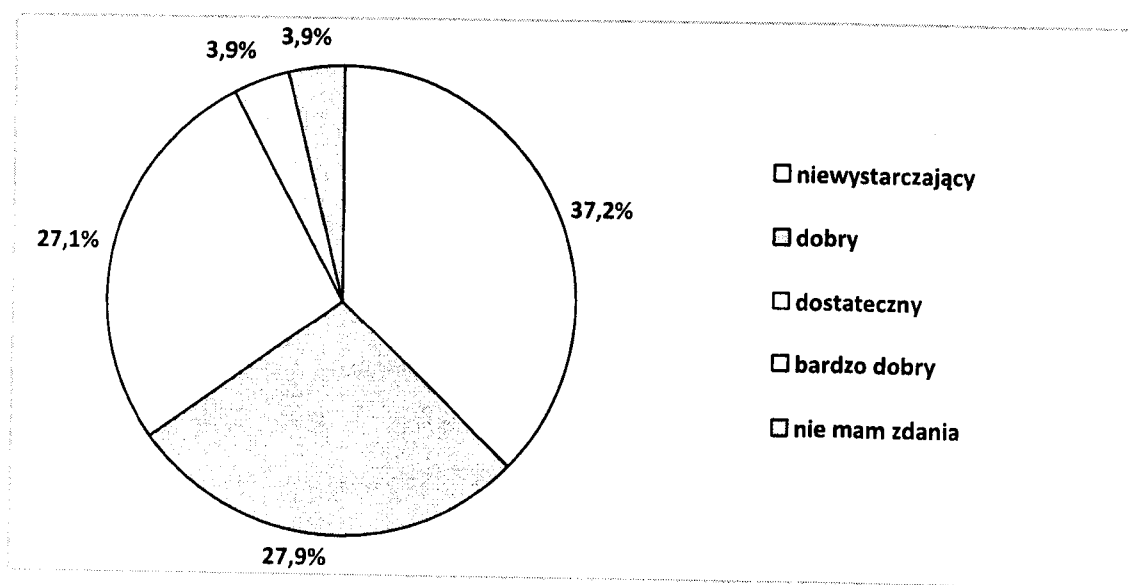
w przedszkolach, tworzenie poradni dla rodziców, punktów dożywiania osób ubogich i placówek wsparcia dla osób starszych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w mieście

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w mieście bądź obejmujące zasięgiem działania jego mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję, sąd, parafie, rady osiedli i organizacje pozarządowe (np. Stowarzyszenie Oświęcimskie Centrum Trzeźwości, PCK, ZHP). Ważną rolę do odegrania przypisali również placówkom oświatowo-wychowawczym, jednostkom ochrony zdrowia, placówkom kultury oraz Miejskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w mieście placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w mieście?

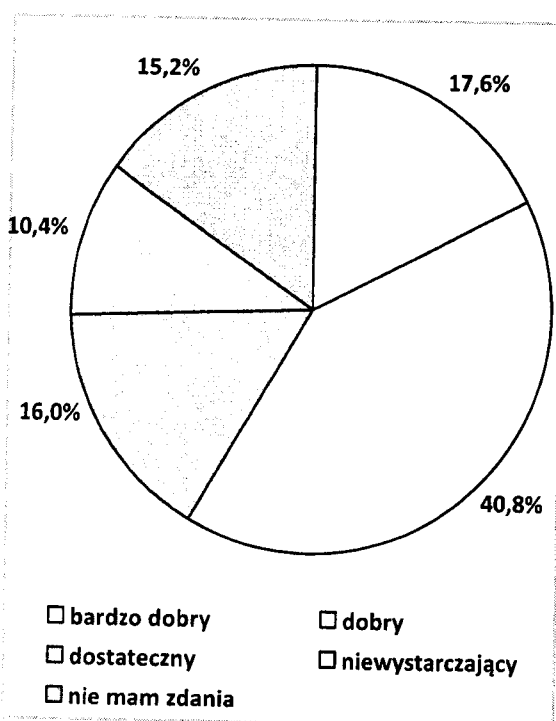

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

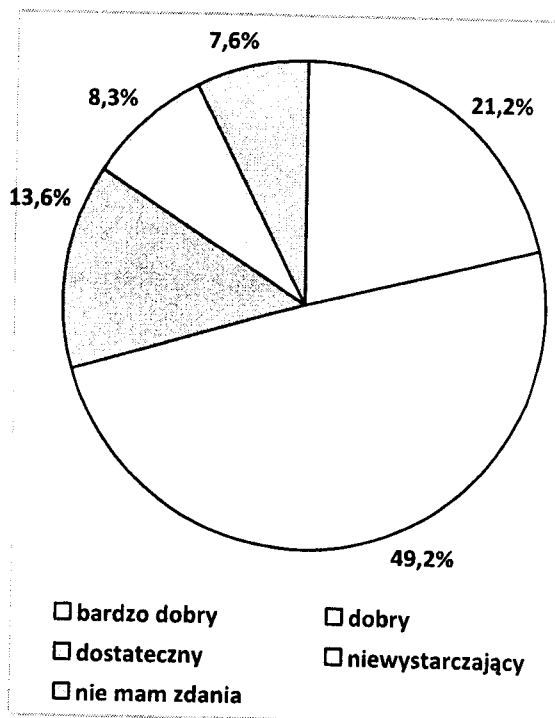
Największy odsetek respondentów (ponad 37%) negatywnie ocenił dostępność placówek służby zdrowia w mieście. Blisko 28% ankietowanych uznało ją za dobrą, a nieco ponad 27% za dostateczną. Jednocześnie 3,9% badanych stwierdziło, że jest ona bardzo dobra i tyle samo nie miało zdania.

Do lekarzy, których w mieście brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ortopedę, laryngologa, kardiologa, reumatologa, alergologa, diabetologa, urologa, psychiatrę oraz neurologa dziecięcego.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w mieście?

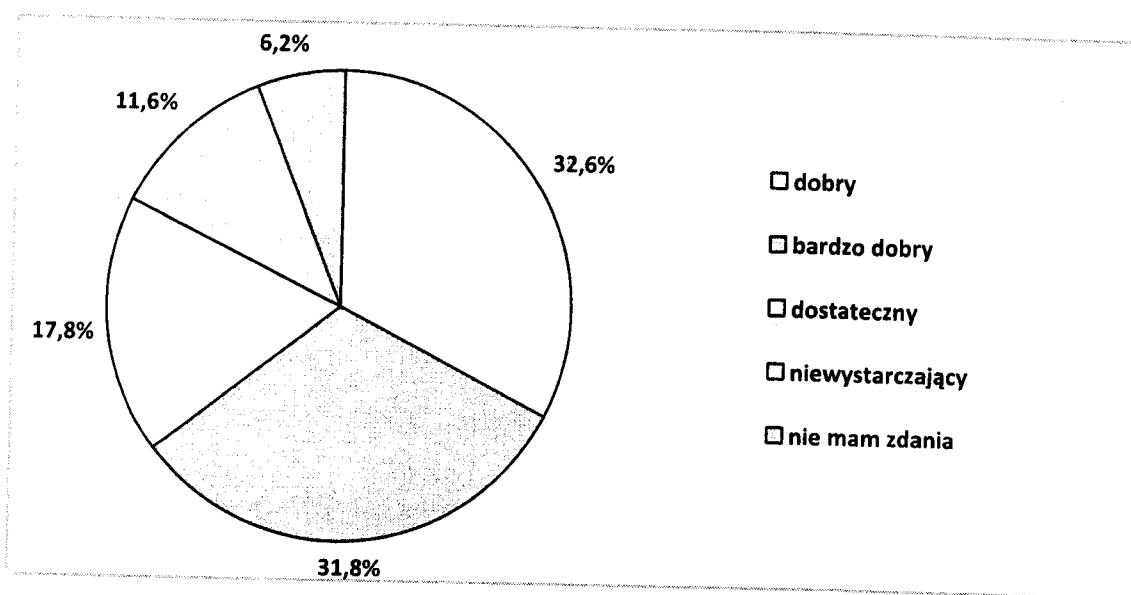
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (w sumie 58,4%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście jest dobry lub bardzo dobry. Za dostateczny uznało go 16%, a za niewystarczający 10,4% badanych, przy czym ponad 15% nie miało żadnego zdania.

Dostępność placówek kulturalnych w mieście spotkała się z jeszcze lepszą oceną niż dostępność placówek oświatowo-wychowawczych. Za dobrą lub bardzo dobrą uznało ją bowiem łącznie 70,4% ankietowanych, a ponad 13% respondentów przyznało, że jest ona dostateczna. Z kolei jako niewystarczającą określiło ją niewiele ponad 8% badanych, a 7,6% nie miało zdania na ten temat.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w mieście brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino letnie, teatr, klub muzyczny, placówki pozaszkolne dla dzieci oraz żłobki.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście?

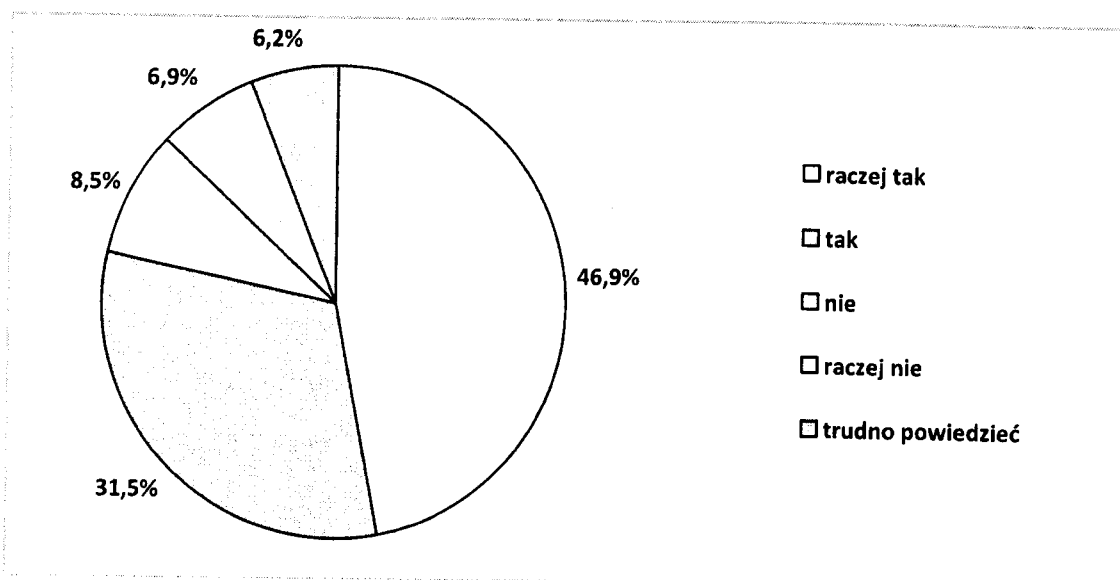
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów (łącznie 64,4%) pozytywnie oceniła dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście, określając go jako dobry (32,6%) lub bardzo dobry (31,8%). Kolejne 17,8% przyznało, że jest on dostateczny. Ponad 11% badanych uznało, że jest on niewystarczający, a 6,2% ankietowanych nie miało w tej sprawie zdania.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli więcej deficytów aniżeli w przypadku placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych. Wśród nich najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: hala sportowo-widowiskowa, aquapark, kręgielnia, place zabaw dla dzieci, kąpieliska, korty tenisowe, ścieżki rowerowe i boiska przy szkołach.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 78,4%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło łącznie 15,4% badanych, a 6,2% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w mieście Oświęcim funkcjonowało 135 organizacji pozarządowych. Samorząd miasta, w oparciu o akt prawa miejscowego (Roczny program współpracy Miasta Oświęcim z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecania organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowywania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w mieście.

Tabela 40. Organizacje pozarządowe w mieście w 2012 roku

l.p.	nazwa organizacji	adres	obszar działania
1.	Amatorski Klub Hokejowy Wikings	ul. 3 Maja 3/26, 32-600 Oświęcim	Sport – hokej.
2.	Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej, Stacja Opieki	ul. Dąbrowskiego 5a, 32-600 Oświęcim	Pomoc społeczna.
3.	Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości	ul. Dąbrowskiego 11a, 32-600 Oświęcim	Zrzeszanie przedsiębiorców.
4.	Chrześcijańskie Stowarzyszenie Rodzin Oświęcimskich	ul. Leszczyńskiej 8, 32-600 Oświęcim	Kultura, historia, kultywowanie pamięci o historii.
5.	Chrześcijański Ruch Samorządowy	ul. Śniadeckiego 21, 32-600 Oświęcim	
6.	Europejska Fundacja Telewizji Mediów Romskich	ul. Berka Joselewicza 5, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz społeczności romskiej.
7.	Federacja Sztuki Walki JITSU	ul. Konopnickiej 24, 32-600 Oświęcim	
8.	Fundacja Achilles	ul. Brzechwy 26, 32-600 Oświęcim	
9.	Fundacja Awin-Sport	ul. Pilata 26/11, 32-600 Oświęcim	
10.	Fundacja im. Brata Alberta, Warsztat Terapii Zajęciowej w Oświęcimiu-Dworach	ul. Zwycięstwa 135, 32-600 Oświęcim	Niepełnosprawni, terapia.
11.	Fundacja Centrum Informacji, Spotkań i Dialogu	ul. Kolbego 1, 32-600 Oświęcim	Prowadzenie Centrum Dialogu i Modlitwy, miejsca refleksji, edukacji, wymiany myśli i modlitwy dla wszystkich poruszonych tym, co stało się w Oświęcimiu. Centrum ma być formą uczczenia pamięci ofiar i przyczyniać się do budowania w świecie wzajemnego szacunku, pojednania i pokoju.
12.	Fundacja Edukacyjne Centrum Żydowskie	Pl. ks. Skarbka 5, 32-600 Oświęcim	Edukacja w zakresie tematyki holokaustu, organizowanie działań kulturalnych.
13.	Fundacja Find Me If You Care	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Pomoc osobom starszym i ich opiekunom.
14.	Fundacja „Mała Orkiestra Wielkiej Pomocy”	ul. Solskiego 2, 32-600 Oświęcim	Pomoc chorym dzieciom i ich rodzinom, organizowanie przedsięwzięć i zbiórek w tym celu.

15.	Fundacja Pamięci Ofiar Obozu Zagłady Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu	ul. Więźniów Oświęcimia 20, 32-600 Oświęcim	Kultywowanie pamięci o ofiarach byłego niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Auschwitz-Birkenau; kultywowanie pamięci o historii.
16.	Fundacja Podziel się z bliźnim	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	
17.	Fundacja Promocji, Rozwoju i Pomocy Społecznej FUN-PROS	ul. Jarzębiny 4, 32-600 Oświęcim	
18.	Fundacja na Rzecz Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży	ul. Legionów 11, 32-600 Oświęcim	Kultura, edukacja, dialog.
19.	Fundacja na Rzecz Galerii Pro Arte	ul. Kochanowskiego 26/9, 32-600 Oświęcim	Kultura, sztuka.
20.	Fundacja Peace Festival	ul. Borowiec 47d, 32-600 Oświęcim-Zaborze	Kultura.
21.	Fundacja „Pomnik-Hospicjum Miastu Oświęcim”	ul. Wysokie Brzegi 4a, 32-600 Oświęcim	Pomoc osobom chorym.
22.	Instytut Auschwitz na rzecz pokoju i pojednania	Pl. ks. Skarbka 5, 32-600 Oświęcim	
23.	Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”	ul. Chopina 1, 32-600 Oświęcim	Kultura, organizowanie przedsięwzięć o tematyce chrześcijańskiej.
24.	Klub Inteligencji Katolickiej	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	Kultura, organizowanie przedsięwzięć o tematyce chrześcijańskiej.
25.	Klub Honorowych Dawców Krwi	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Promocja zdrowia.
26.	Klub Sportowy „Niwa” w Oświęcimiu	ul. Olszewskiego 2A, 32-600 Oświęcim	Sport – koszykówka.
27.	Klub Sportowy Lacrosse Spartans Oświęcim	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Sport – lacrosse.
28.	Klub Sportowy „Soła”	ul. Przeczna 2A, 32-600 Oświęcim	Sport – piłka nożna.
29.	Koło Pszczelarzy w Oświęcimiu	ul. Pszczyńska 27, 32-600 Oświęcim	Ekologia, ochrona zwierząt i środowiska przyrodniczego.
30.	Liga Obrony Kraju	ul. Konarskiego, 32-600 Oświęcim	Obronność.
31.	Ludowy Klub Sportowy „Monowice”	ul. Stara droga 12, 32-600 Oświęcim	Sport – piłka nożna.
32.	Maltańska Służba Medyczna	ul. Dąbrowskiego 87/14, 32-600 Oświęcim	Ochrona zdrowia.
33.	Miejskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Oświęcimiu	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Ratownictwo, ochrona zdrowia.
34.	Miejski Klub Piłkarski „Unia Oświęcim”	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – piłka nożna.
35.	Ochotnicza Straż Pożarna	ul. Zaborska 17, 32-600 Oświęcim	Obronność, ochrona przeciwpożarowa.

36.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników i Sympatyków Środowiskowych Domów Samopomocy	ul. Słowackiego 1A, 32-600 Oświęcim	Zrzeszenie pracowników.
37.	Ogólnopolskie Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami Animals, Oddział Oświęcim	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Ochrona zwierząt, prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt.
38.	Oświęcimska Izba Kupiecka	ul. Czarnieckiego 8/14, 32-600 Oświęcim	
39.	Oświęcimski Klub Biegacza „Zadyszka”	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – biegi.
40.	Oświęcimski Klub Karate i Dalekowschodnich Sportów Walki	ul. Jaracza 6, 32-600 Oświęcim	Sport – karate, kickboxing.
41.	Oświęcimskie Forum Gospodarcze	ul. Zaborska 144, 32-600 Oświęcim	
42.	Oświęcimskie Towarzystwo Cyklistów	ul. Krzywa 11/2, 32-600 Oświęcim	
43.	Oświęcimskie Stowarzyszenie Sportu Amatorskiego OSSA	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – piłka nożna.
44.	Oświęcimskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	ul. Chemików 2, 32-600 Oświęcim	Ratownictwo, ochrona zdrowia.
45.	Oświęcimskie Towarzystwo Oświatowe	ul. Zwycięstwa 75, 32-600 Oświęcim	Oświata i wychowanie.
46.	Oświęcimskie Towarzystwo Wędkarstwa Sportowego	ul. Kochanowskiego 1/3, 32-600 Oświęcim	Sport – wędkarstwo.
47.	Polskie Centrum Mediacji, Filia Oświęcim	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	
48.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków	ul. Olszewskiego 43, 32-600 Oświęcim	Ochrona zdrowia.
49.	PCK – Zarząd Rejonowy w Oświęcimiu	ul. Skłodowskiej-Curie 8, 32-600 Oświęcim	Promocja i ochrona zdrowia.
50.	Polski Komitet Zwalczania Raka	ul. 3 Maja 9/31, 32-600 Oświęcim	Ochrona zdrowia.
51.	Polski Związek Działkowców, Rodzinny Ogród Działkowy „Stare Stawy” w Oświęcimiu	ul. Przy potoku 11, 32-600 Oświęcim	Zrzeszanie działkowców.
52.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Oddział rejonowy	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Sprawy związane z emerytami, rencistami, inwalidami; organizacja czasu.
53.	Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych	ul. Graniczna 37, 32-600 Oświęcim	Hodowla gołębi pocztowych.
54.	Polski Związek Niewidomych	ul. Sienkiewicza 2, 32-600 Oświęcim	Ochrona zdrowia, organizacja czasu, sprawy związane z niewidomymi.
55.	Polski Związek Wędkarski, Koło „Glinianka”	ul. Wyspiańskiego 2, 32-600 Oświęcim	Sport – wędkarstwo.
56.	Polski Związek Wędkarski, Koło Oświęcim Miasto	ul. Zaborska 18, 32-600 Oświęcim	Sport – wędkarstwo.
57.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Turystyka i krajoznawstwo.

58.	Regionalne Stowarzyszenie Twórców Kultury „Grupa na Zamku”	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Kultura, sztuka.
59.	Rotary Klub Oświęcim	ul. Dąbrowskiego 119, 32-600 Oświęcim	
60.	Służba Shalom – Międzynarodowe Centrum Pojednania	ul. Kilińskiego 4, 32-600 Oświęcim	
61.	Stowarzyszenie Abstynencja w Oświęcimiu	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	Pomoc osobom uzależnionym, profilaktyka.
62.	Stowarzyszenie Akademicka Inicjatywa Politologów POLIS	ul. Kolbego 8, 32-600 Oświęcim	Edukacja, kultura.
63.	Stowarzyszenie Auschwitz Memento	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Działalność na rzecz kultywowania historii, edukacja.
64.	Stowarzyszenie Blok Samorządowy	ul. Śniadeckiego 2, 32-600 Oświęcim	
65.	Stowarzyszenie „Bratnich Serc” dla Ludzi Chorych w Oświęcimiu	ul. Słowackiego 1a, 32-600 Oświęcim	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.
66.	Stowarzyszenie Byłych Wychowanków Salezjańskich	ul. Jagiełły 10, 32-600 Oświęcim	Zrzeszanie wychowanków salezjańskich, kultura, edukacja, organizacja przedsięwzięć.
67.	Stowarzyszenie Droga Nadziei	ul. Kilińskiego 15, 32-600 Oświęcim	
68.	Stowarzyszenie ELLUS	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	
69.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych	ul. Wyspiańskiego 2, 32-600 Oświęcim	
70.	Stowarzyszenie Form Tanecznych i Kultury Fizycznej „Krok po kroczku”	ul. Kochanowskiego 4/2, 32-600 Oświęcim	Kultura, sport, taniec.
71.	Stowarzyszenie Gospodarcze Ziemi Oświęcimskiej	ul. Zamkowa 1/18, 32-600 Oświęcim	
72.	Stowarzyszeni Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, Oddział Oświęcim	ul. Sobieskiego 10, 32-600 Oświęcim	
73.	Stowarzyszenie Inicjatyw Edukacyjnych w Oświęcimiu	Rynek Główny 15, 32-600 Oświęcim	
74.	Stowarzyszenie Młodzieży „PAX – POKÓJ – SHALOM”	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	
75.	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Związkowcom	ul. Łukasiewicza 4, 32-600 Oświęcim	
76.	Stowarzyszenie na Rzecz Szkoły Zarządzania	ul. Leszczyńskiej 7, 32-600 Oświęcim	
77.	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Inicjatyw Rozwoju Ziemi Oświęcimskiej	Rynek Główny 9/2, 32-600 Oświęcim	

78.	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Inicjatyw Kulturalnych Ziemi Oświęcimskiej	ul. Nojego 1E, 32-600 Oświęcim	
79.	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Zobacz-jestem	ul. Obozowa 40, 32-600 Oświęcim	
80.	Stowarzyszenie Oświęcimskie Centrum Trzeźwości w Oświęcimiu	ul. Orzeszkowej 1, 32-600 Oświęcim	Profilaktyka, edukacja, pomoc uzależnionym.
81.	Stowarzyszenie „POKOLENIA” przy Dziennym Domu Pomocy	ul. Czecha 8, 32-600 Oświęcim	Sztuka, działalność na rzecz osób starszych.
82.	Stowarzyszenie Niewidomych, Niepełnosprawnych Ruchowo i Alergików RAZEM	ul. Dąbrowskiego 125, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, ochrona zdrowia.
83.	Stowarzyszenie Romów w Polsce	ul. Berka Joselewicza 5, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz społeczności romskiej.
84.	Stowarzyszenie Lokalne SALOS RP – Zaborze	ul. Pileckiego 31, 32-600 Oświęcim	Sport, kultura, sztuka, rekreacja.
85.	Stowarzyszenie Lokalne „Speranza” Salezjańskiej Organizacji Sportowej	ul. Jagiełły 10, 32-600 Oświęcim	
86.	Stowarzyszenie Samorządny Oświęcim	Rynek Główny 2, 32-600 Oświęcim	
87.	Stowarzyszenie „Szansa”	ul. Więźniów Oświęcimia 10, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, profilaktyka, prowadzenie świetlicy, rekreacja.
88.	Stowarzyszenie Mieszkańców ul. Szpitalnej	ul. Szpitalna 48/9, 32-600 Oświęcim	
89.	Stowarzyszenie „Nadzieja”	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	
90.	Stowarzyszenie „OLD BOYS UNIA OŚWIECIM”	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim	Sport – hokej.
91.	Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy z Zagranicą przy miejskim Gimnazjum nr 2 w Oświęcimiu	ul. Olszewskiego 2a, 32-600 Oświęcim	Współpraca zagraniczna.
92.	Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska przy SP 11	ul. Słowackiego 2a, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie.
93.	Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska przy SP 4	ul. Śniadeckiego 26, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie.
94.	Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska przy MG 4	ul. Wyzwolenia 3, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, współpraca zagraniczna.
95.	Stowarzyszenie Pomocy Szkole Małopolska, Oddział Powiatowy	ul. Olszewskiego 2a, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie.
96.	Stowarzyszenie Przyjaciół Państwowej Szkoły Muzycznej	ul. Wysokie Brzegi 1, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, kultura, muzyka.
97.	Stowarzyszenie „Rodzina Kolpinga” w Oświęcimiu	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, rekreacja, prowadzenie świetlicy.
98.	Stowarzyszenie Właścicieli Lokali Mieszkalnych i Użytkowych	ul. Olszewskiego 43, 32-600 Oświęcim	

99.	Stowarzyszenie Właścicieli Parcel nad Sołą	ul. Nad Młynówką 14/3, 32-600 Oświęcim	
100.	Stowarzyszenie Zdrowy Oświęcim	ul. Kochanowskiego 10/2, 32-600 Oświęcim	
101.	Stowarzyszenie Ziemi Oświęcimskiej na Rzecz Dzieci Niepełnosprawnych	ul. Słowackiego 1a, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz dzieci niepełnosprawnych, rehabilitacja.
102.	Świetlica Środowiskowa im. Matki Małgorzaty prowadzona przez SS Serafitki	ul. Dąbrowskiego 10, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, rekreacja, prowadzenie świetlicy.
103.	Terenowy Komitet Ochrony praw Dziecka w Oświęcimiu	ul. Piłsudskiego 46, 32-600 Oświęcim	
104.	Towarzystwo Hokejowe „Unia Oświęcim”	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim	Sport – hokej.
105.	Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Klub „Samborzan” w Oświęcimiu	ul. Staszica 1/9, 32-600 Oświęcim	
106.	Towarzystwo Miłośników Wołynia i Polesia	ul. Kochanowskiego 20/8, 32-600 Oświęcim	
107.	Towarzystwo Miłośników Zabytków i Historii Ziemi Oświęcimskiej	ul. Kościelna 7, 32-600 Oświęcim	Kultura, sztuka, historia.
108.	Towarzystwo na Rzecz Ziemi Oświęcimskiej	ul. Leszczyńskiej 7, 32-600 Oświęcim	
109.	Towarzystwo Opieki nad Oświęcimiem	ul. Więźniów Oświęcimia 20, 32-600 Oświęcim	
110.	Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce, Koło Oświęcim	ul. 3 Maja 21/4, 32-600 Oświęcim	Ochrona zwierząt.
111.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Zarząd Rejonowy w Oświęcimiu	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, rekreacja, prowadzenie świetlicy.
112.	Towarzystwo Przyjaciół LO im. St. Konarskiego	ul. Konarskiego 24, 32-600 Oświęcim	Kultura.
113.	Towarzystwo Przyjaciół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych	ul. Obozowa 39, 32-600 Oświęcim	
114.	Towarzystwo Turystyki Rowerowej „CYKLISTA”	ul. Wyzwolenia 35, 32-600 Oświęcim	Sport – turystyka rowerowa.
115.	Uczniowski Klub Hokejowy	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim	Sport – hokej.
116.	Uczniowski Klub Hokejowy Kobiet	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim	Sport – hokej.
117.	Uczniowski Klub Łyżwiarstwa Figurowego „Unia” w Oświęcimiu	ul. Chemików 4, 32-600 Oświęcim	Sport – łyżwiarstwo figurowe.
118.	Uczniowski Klub Pływacki „Unia”	ul. Chemików 2, 32-600 Oświęcim	Sport – pływanie.
119.	Uczniowski Klub Sportowy Akademia piłkarska Unia Oświęcim	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – piłka nożna.
120.	Uczniowski Klub Sportowy Athletic Talun	ul. Bema 8, 32-600 Oświęcim	

121.	Uczniowski Klub Sportowy „Jocker”	ul. Słowackiego 41, 32-600 Oświęcim	Sport – siatkówka, brydż sportowy, tenis ziemny, kultura – teatr.
122.	Uczniowski Klub sportowy „KADET”	ul. Królowej Jadwigi 12, 32-600 Oświęcim	Sport – łucznictwo.
123.	Uczniowski Klub Sportowy „OświęcimSKI”	ul. Budowlanych 68, 32-600 Oświęcim	Sport – narciarstwo.
124.	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka” Oświęcim	ul. Słowackiego 41, 32-600 Oświęcim	Sport – pływanie.
125.	Uczniowski Klub Sportowy „Polfin”	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – tenis stołowy, lekka atletyka.
126.	Uczniowski Klub Sportowy „Setbol” Oświęcim	ul. Legionów 15, 32-600 Oświęcim	Sport – siatkówka.
127.	Uczniowski Klub Sportowy Snajper	ul. Wyzwolenia 3, 32-600 Oświęcim	Sport – strzelectwo.
128.	Zrzeszenie Ludzi z gór	Pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim	Kultura.
129.	Związek Harcerstwa Polskiego	ul. Śniadeckiego 26A, 32-600 Oświęcim	Edukacja, wychowanie, rekreacja.
130.	Związek Inwalidów Wojennych i Wojskowych oraz Osób Represjonowanych, Zarząd Miejski Oświęcim	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz inwalidów wojennych, kultywowanie pamięci o historii.
131.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz kombatantów, kultywowanie pamięci o historii.
132.	Związek Podhalan, Oddział Oświęcim	ul. Konarskiego 30, 32-600 Oświęcim	Kultura.
133.	Związek Polskich Spadochroniarzy	ul. Orzeszkowej 9, 32-600 Oświęcim	
134.	Związek Sybiraków	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Działania na rzecz sybiraków, kultywowanie pamięci o historii.
135.	Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, Koło nr 7 Oświęcim	ul. Partyzantów 1, 32-600 Oświęcim	Działania proobronne, społeczne i socjalno-zdrowotne.

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

W 2012 roku w mieście Oświęcim było 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego, 2 parafie innych kościołów oraz 2 związki wyznaniowe. Dane szczegółowe na ich temat przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 41. Parafie kościoła rzymskokatolickiego, inne kościoły i związki wyznaniowe w mieście w 2012 roku

nazwa parafii/kościół/ związku wyznaniowego	adres kościoła
Parafia Miłosierdzia Bożego	ul. Pileckiego 31, 32-600 Oświęcim
Parafia NMP Wspomożenia Wiernych	ul. Jagiełły 8, 32-600 Oświęcim
Parafia Świętego Józefa	ul. Kilińskiego 15, 32-600 Oświęcim

Parafia Świętego Maksymiliana Męczennika	pl. Św. Maksymiliana 2, 32-600 Oświęcim
Parafia Wniebowzięcia NMP	ul. Dąbrowskiego 5a, 32-600 Oświęcim
Kościół Wolnych Chrześcijan	ul. Polna 34, 32-600 Oświęcim
Zielonoświątkowy Kościół Zbór „SALEM” w Oświęcimiu	Rynek Główny 7, 32-600 Oświęcim
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	ul. Piastowska 12, 32-600 Oświęcim
Sala Królestwa Świadków Jehowy	ul. Kościelna 5, 32-600 Oświęcim

Dane Urzędu Miasta Oświęcim.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu miasta, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo,
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki;
- inne mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w mieście, w tym wśród kobiet i osób w wieku 45 lat i więcej	• niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • brak w mieście: Centrum Integracji Społecznej (CIS); Klubu Integracji Społecznej (KIS);

• prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • rozpowszechnianie ofert pracy z zagranicy • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • dążenie w dostosowaniu kierunków kształcenia w mieście do potrzeb rynku pracy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa	spółdzielni socjalnych; podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej • wykształcenie młodzieży i szkolenia zawodowe dorosłych nie zawsze dostosowane są do potrzeb rynku pracy
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • rosnąca liczba nowych inwestorów tworzących miejsca pracy	• utrzymujący się relatywnie wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet oraz osób w wieku 45 lat i więcej • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • rosnąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak w mieście organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców miasta

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• zapobieganie dysfunkcjom rodzin • efektywna praca socjalna • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • zapewnienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego • rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • rozwijanie opieki przedszkolnej, szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • prowadzenie działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • podnoszenie poziomu nauczania • dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży • proponowanie przez placówki opiekuńczo-	• brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • słabo rozwinięta sieć wsparcia dla rodzin o niskich kompetencjach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym m.in. niewystarczająca liczba asystentów rodzin • brak dostatecznej oferty dla młodzieży w zakresie organizowania czasu wolnego • niewystarczający dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego • niewystarczająca liczba pielęgniarek szkolnych

wychowawcze i edukacyjne bogatej oferty dostępnej na wszystkich poziomach nauczania • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców	
szanse	zagrożenia
• istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • dobre rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • odpowiednia dostępność szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych • funkcjonowanie w mieście szkoły kształcącej na poziomie wyższym • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • zwiększająca się liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców • dobra dostępność opieki medycznej	• utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak w mieście grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • podejmowanie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej	• ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niewystarczające indywidualne porady motywujące do podjęcia terapii • niska edukacja i świadomość społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

• i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • dobrze rozwinięta współpraca instytucjonalna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej	
szanse	zagrożenia
• rosnąca liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • nieobniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • rosnąca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • istnienie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień • zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie	• relatywnie niska liczba osób objętych leczeniem odwykowym i wyleczonych z uzależnień • niewystarczająca do potrzeb kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • zwiększająca się liczba osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• diagnozowanie problemu bezdomności • zapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących	• ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych • ograniczone możliwości w zakresie udzielania

im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym • prowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • prowadzenie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych oraz służących zwiększeniu ich społecznej akceptacji	schronienia dla bezdomnych kobiet • ograniczona liczba mieszkań dla osób wychodzących z bezdomności • brak miejsc noclegowych dla osób bezdomnych z zaburzeniami psychicznymi
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • zwiększające się możliwości realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych	• występowanie problemu bezdomności • zwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych wymagających schronienia • rosnąca liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niewielka liczba osób wychodzących z bezdomności • niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych • brak lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • wzrastająca liczba osób bezdomnych, niepełnosprawnych wymagających wzmożonej opieki zdrowotnej

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • inicjowanie powstawania w mieście grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych	• ograniczone działania mające na celu umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej • niewystarczająca opieka w miejscu zamieszkania w godzinach popołudniowo-wieczornych i w dni wolne od pracy • niewystarczająca baza instytucjonalna wspierająca osoby starsze • ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych świadczonych w ramach NFZ, • niewystarczająca opieka ze strony członków rodziny • niewystarczająca baza instytucjonalna wspierająca osoby starsze w szczególności z zaawansowanym procesem starzenia się (otępieniem, choroby Alzheimera).

• podejmowanie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • inicjowanie w mieście wolontariatu na rzecz osób starszych	
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • funkcjonowanie w mieście grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy • dobra dostępność domów pomocy społecznej • zwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • wystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu	• wzrost liczby osób starszych • niski poziom życia osób starszych w mieście • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • istnienie zjawiska migracji osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • narastające zjawisko przerzucania obowiązku opieki nad starszymi członkami rodziny na instytucje pomocowe

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • wystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • inicjowanie powstawania grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy	• brak badań liczebności osób niepełnosprawnych w mieście • ograniczona współpraca z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi

• tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań mających na celu zwiększenie akceptacji osób niepełnosprawnych wśród mieszkańców miasta • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • inicjowanie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych	
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • funkcjonowanie w mieście grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • istnienie bazy rehabilitacyjnej • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych	• wzrost liczby osób niepełnosprawnych • zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
• odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej i instytucji pomocowych kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • stałe diagnozowanie problemów społecznych w mieście • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów MOPS-u • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy	• niewystarczające działania ukierunkowane na tworzenie pozytywnego (realnego, zgodnego z rzeczywistością) wizerunku pomocy społecznej

społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • inicjowanie wolontariatu w mieście • uświadamianie władzom miasta roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	
szanse	zagrożenia
• niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej • brak zjawiska popadania w rutynę pracowników obszaru pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w mieście • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów systemu pomocy społecznej • dostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • odpowiednia wiedza pracowników pomocy społecznej na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • wolontariat na rzecz osób wymagających wsparcia • świadomość władz miasta co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie w mieście organizacji pozarządowych • zaangażowanie przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	• niewystarczająco finansowany system pomocy społecznej • syndrom wypalenia zawodowego • niski prestiż pracowników służb społecznych

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej miasta na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w mieście obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin,
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy,
- wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

2. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych,

3. Zwiększenie dostępu mieszkańców do opieki zdrowotnej oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:

- promowanie zdrowia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i zwiększenie dostępności służby zdrowia,
- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

4. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wyzwalanie aktywności obywatelskiej.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020, jest następująca:

**Oświęcim miastem zintegrowanym społecznie,
podnoszącym jakość życia swoich mieszkańców,
zaspokajającym ich potrzeby i stwarzającym im możliwości rozwoju
przy współpracy z sektorem pozarządowym**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin.
2. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
3. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy.
4. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Zatrudnianie asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z możliwością ustanawiania rodzin wspierających oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Wspieranie i edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników MOPS-u w tym: asystentów rodziny i pracowników placówek oświatowych

4. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.
5. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej.
6. Organizowanie warunków do tworzenia grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców.
7. Promowanie wśród pracodawców form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
8. Opracowywanie i realizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin, dzieci i młodzieży.
9. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
10. Opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny zawiera „Gminny program wspierania rodziny w mieście Oświęcim”.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
2. Poszerzenie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3, zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w mieście oraz uelastycznienie czasu ich pracy.
3. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz świetlic szkolnych i środowiskowych.

4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
5. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
6. Zwiększenie liczby zajęć wychowawczych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia pedagogicznego i logopedycznego w placówkach oświatowych.
7. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta.
2. Wsparcie pracą socjalną osób ubogich, bezrobotnych oraz dotkniętych i zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez aktywizację społeczną i zawodową – realizacja kontraktów socjalnych.
3. Udzielanie przez MOPS pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, w tym finansowej i rzeczowej (np. w postaci posiłku, odzieży), w postaci poradnictwa specjalistycznego, schronienia (podjęcie działań w kierunku zwiększenia liczby miejsc w funkcjonującej w mieście noclegowni dla mężczyzn oraz utworzenia na jego terenie przytuliska dla matek z dziećmi i bezdomnych kobiet), opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
4. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych i zatrudnienia socjalnego.
5. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz wspieranie przedsiębiorczości.
6. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielnie socjalne, zakłady aktywności zawodowej).

7. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
8. Organizowanie i wspieranie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
9. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, systemu ulg uchwalonych przez Radę Miasta Oświęcim.
10. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezrobociem, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
11. Powiększenie w mieście zasobów mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i chronionych.
12. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
13. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie działalności funkcjonujących w mieście świetlic; podejmowanie działań w kierunku rozszerzenia ich oferty.
5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
8. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
9. Prowadzenie działań na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin

dotkniętych uzależnieniami, zagrożonych wykluczeniem społecznym i znajdujących się w kryzysie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,**
- **Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020 (utworzenie przytuliska dla matek z dziećmi i bezdomnych kobiet – 2016 r.).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy, Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi, Zarząd Szkół i Przedszkoli, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, publiczne placówki przedszkolne oraz placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu, niepubliczne placówki przedszkolne, szkoły ponadgimnazjalne, placówki opieki zdrowotnej, placówki i podmioty leczenia uzależnień, specjaliści, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz pomocą materialną o charakterze socjalnym dla uczniów,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców,
- liczba żłobków i placówek przedszkolnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci i młodzieży objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezrobociem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i chronionych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba mieszkańców miasta, którzy zostali objęci edukacją w zakresie profilaktyki uzależnień.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- poprawy dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby osób bezrobotnych i zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- wzrostu liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- poprawy dostępności i jakości usług świadczonych osobom bezdomnym,
- zwiększenia liczby osób wychodzących z bezdomności.
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 2.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, wycieczek oraz zajęć w ramach Dziennego Domu Pomocy (poszerzenie oferty DDP), Uniwersytetu III Wieku.
5. Podjęcie działań w kierunku rozbudowy i modernizacji DDP w Oświęcimiu.
6. Zwiększenie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia.
7. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi działającymi na rzecz osób starszych.
8. Kontynuowanie działalności wolontarystycznej wspierającej osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
3. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
5. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

6. Podjęcie działań w kierunku poszerzenia oferty działającego w mieście Środowiskowego Domu Samopomocy.
7. Tworzenie mieszkań o charakterze chronionym i hostelowym dla osób z zaburzeniami psychicznymi zagrożonych wykluczeniem społecznym.
8. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami miasta.
9. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w mieście.
10. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:
  - likwidacji barier,
  - poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego,
  - organizacji przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury i turystyki,
  - zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
11. Rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
12. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020 (rozbudowa i modernizacja DDP w Oświęcimiu – 2018 r.).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pomocy i Środowiskowy Domy Samopomocy w Oświęcimiu, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadgimnazjalne, domy pomocy społecznej spoza miasta, ośrodki wsparcia, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, pracodawcy, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, NFZ, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób objętych pomocą w ramach dziennego domu pomocy,
- liczba osób przebywających w domu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach środowiskowego domu samopomocy,
- liczba mieszkań o charakterze chronionym i hostelowym,
- liczba grup i klas integracyjnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze i turystyce,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- liczba osób umieszczonych w ZOL,
- liczba osób objętych opieką długoterminową w domu.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 3.:

Zwiększenie dostępu mieszkańców do opieki zdrowotnej oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w mieście.

Cele operacyjne:

1. Promowanie zdrowia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i zwiększenie dostępności ochrony zdrowia.
2. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dotacji budżetowych dla podmiotów leczniczych, dla których miasto jest organem założycielskim, na realizację zadań określonych w ustawie o działalności leczniczej.
4. Podejmowanie działań w kierunku zwiększenia w mieście dostępności usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
5. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym realizowanie programów zdrowotnych.
6. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich.
2. Podejmowanie w mieście przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych dotyczących przeciwdziałaniu przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w mieście.
4. Kontynuowanie przez jednostki miejskie i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.

5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, publiczne placówki ochrony zdrowia, publiczne placówki przedszkolne oraz placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Straż Miejska.

Partnerzy w realizacji działań:

Niepubliczne placówki ochrony zdrowia, niepubliczne placówki przedszkolne, placówki ponadgimnazjalne, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. NFZ, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- wysokość dotacji budżetowych udzielonych podmiotom leczniczym,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- zwiększenia dostępności opieki zdrowotnej,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 4.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w mieście, w tym specjalistycznej, oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego.
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w mieście poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
3. Poprawa bazy lokalowej MOPS.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez Internet.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Kontynuowanie realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

3. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
4. Zachęcanie mieszkańców miasta do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Miasta Oświęcim z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Prezydent Miasta, Rada Miasta, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne miasta.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miasta, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,

- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd miasta organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

Tabela 42. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020

cel strategiczny	szacunkowa wielkość wydatków (w tys. złotych) w latach:						
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
I	14352	14269	14411	14555	14700	14847	14996
II	3420	3454	3488	3523	3589	3594	3630
III	1627	1643	1660	1676	1693	1710	1727
IV	1455	1231	1232	1232	1233	793	794

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawiają się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek podległych Prezydentowi Miasta. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Prezydenta Miasta.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście przekaze Prezydentowi Miasta i Radzie Miasta, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców miasta oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Oświęcim,
- Roczny program współpracy Miasta Oświęcim z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w mieście w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Realizatorami projektów są ich wnioskodawcy.

Projekt 1.

„Rozbudowa i modernizacja Dziennego Domu Pomocy w Oświęcimiu”

Wnioskodawca projektu

Dzienny Dom Pomocy w Oświęcimiu, ul. Czecha 8, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

Rozwój wsparcia środowiskowego dla osób w podeszłym wieku.

Cele szczegółowe

- stworzenie oferty pomocy i wsparcia dla osób starszych z zaawansowanym procesem starzenia się (otępieniem, chorobą Alzheimera),
- zaspokojenie potrzeb starszych mieszkańców miasta w zakresie działań wspierających, opiekuńczych i aktywizacyjnych,
- umożliwienie osobom starszym jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Miejsce realizacji projektu

Dzienny Dom Pomocy w Oświęcimiu, ul. Czecha 8, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

Osoby starsze, niepełnosprawne i ich rodziny.

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2018.

Projekt 2.

„Poszerzenie oferty usług aktywizacyjnych dla osób starszych oraz usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania”

Wnioskodawca projektu

Dzienny Dom Pomocy w Oświęcimiu, ul. Czecha 8, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

Rozwój wsparcia środowiskowego dla osób w podeszłym wieku.

Cele szczegółowe

- zaspokojenie potrzeb starszych mieszkańców miasta w zakresie działań wspierających, opiekuńczych i aktywizacyjnych,
- umożliwienie osobom starszym jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym,
- stworzenie oferty pomocy w formie usług opiekuńczych realizowanych w godzinach popołudniowych oraz w dni wolne od pracy,
- aktywizacja społeczna, kulturalna i edukacyjna starszych mieszkańców miasta,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych.

Miejsce realizacji projektu

Dzienny Dom Pomocy w Oświęcimiu, ul. Czecha 8, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

Osoby starsze, niepełnosprawne i ich rodziny.

Partnerzy w realizacji projektu

Organizacje pozarządowe.

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2020.

Projekt 3.

„Prowadzenie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami, przemocą w rodzinie i wykluczeniem społecznym”

Wnioskodawca projektu

Świetlica Środowiskowa dla Dzieci im. M. Małgorzaty prowadzona przez SS Serafitki, ul. Dąbrowskiego 10, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

Pomoc najuboższym rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym i dzieciom z tych rodzin.

Cele szczegółowe

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie uzależnień,
- pomoc psychospołeczna dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym,
- kształtowanie u dzieci umiejętności i postaw sprzyjających efektywnemu funkcjonowaniu bez środków psychoaktywnych,
- pomoc w nauce,
- wyposażenie w przedmioty potrzebne do zajęć, odzież, obuwie i inne.

Miejsce realizacji projektu

Świetlica Środowiskowa dla Dzieci im. M. Małgorzaty prowadzona przez SS Serafitki, ul. Dąbrowskiego 10, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

Dzieci z terenu miasta Oświęcim zagrożone przemocą i alkoholizmem.

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2020.

Projekt 4.

Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców „Ja i moje dziecko”

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Królowej Jadwigi w Oświęcimiu, ul. Królowej Jadwigi 12, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

- doskonalenie umiejętności wychowawczych,
- doskonalenie umiejętności radzenia sobie w nowych, często trudnych sytuacjach.

Cele szczegółowe

- uświadamianie rodzicom różnorodności metod wychowawczych, ich efektywność,
- nauka, doskonalenie własnych umiejętności wychowawczych,
- pogłębienie relacji między rodzicami a dziećmi,
- doskonalenie umiejętności porozumiewania się,
- refleksja nad własną postawą wychowawczą,
- wymiana doświadczeń.

Projekt obejmuje cykl warsztatów dla rodziców:

- ćwiczenie umiejętności wychowawczych,
- konsultacje i spotkania ze specjalistami,
- wymiana doświadczeń między rodzicami (grupa wsparcia).

W I etapie odbędą się warsztaty grupowe, a w II etapie spotkania indywidualne, konsultacje celem doskonalenia zdobytych umiejętności oraz wsparcia rodziców w ich działaniach.

Miejsce realizacji projektu

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Królowej Jadwigi w Oświęcimiu, ul. Królowej Jadwigi 12, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

- rodzice uczniów szkoły – niewydolni wychowawczo, rodzice uczniów sprawiających trudności wychowawcze i dydaktyczne, jak również rodzice chcący doskonalić swoje umiejętności,
- pośrednio: uczniowie i nauczyciele szkoły.

Partnerzy w realizacji projektu

- Stowarzyszenie „Szansa” w Oświęcimiu,
- MOPS w Oświęcimiu,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu.

Czas realizacji projektu

Wrzesień – grudzień (30h – 2h x 1 raz w tygodniu): warsztaty,

Styczeń – czerwiec (40h – 2h x 1 raz w tygodniu): spotkania indywidualne, konsultacje.

Lata 2014-2020 (projekty takie j/w lub podobne w zależności od oceny i diagnozy potrzeb).

Projekt 5.

„Bezpieczny korytarz”

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa nr 11 im. Mikołaja Kopernika w Oświęcimiu, ul. Słowackiego 2a, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

1. Organizacja przerw międzylekcyjnych w szkole.
2. Próba zmniejszenia hałasu podczas przerw.

Cele szczegółowe

- wskazanie uczniom alternatywnych sposobów spędzania przerw śródlekcyjnych,
- rozwijanie uzdolnień i zainteresowań,
- wskazanie szkodliwego wpływu hałasu na zdrowie człowieka,
- poprawa samopoczucia uczniów podczas przerw.

Miejsce realizacji projektu

Szkoła Podstawowa nr 11 im. Mikołaja Kopernika w Oświęcimiu, ul. Słowackiego 2a, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

Uczniowie i nauczyciele szkoły.

Partnerzy w realizacji projektu

Pielęgniarka.

Czas realizacji projektu

Rok szkolny.

Lata 2014-2020 (projekty takie j/w lub podobne w zależności od oceny i diagnozy potrzeb).

Projekt 6.

„Na przekór”

Wnioskodawca projektu

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Orła Białego w Oświęcimiu,
ul. Kalicińskiego 5, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

Kształtowanie kompetencji społecznych.

Cele szczegółowe

Dziecko potrafi:

- nazwać swoje uczucia i adekwatnie na nie reagować,
- współpracować w grupie,
- określić własny system wartości,
- wskazać cele krótkoterminowe oraz długofalowe,
- wykonać plan dnia, tygodnia z włączeniem obowiązkowych zadań i form spędzania wolnego czasu,
- odróżnić postawy: asertywną, agresywną, uległą,
- określić własne potrzeby,
- wskazać osoby i instytucje wspierające dziecko w trudnych sytuacjach.

Rodzic potrafi:

- rozróżnić postawy rodzicielskie,
- wskazać jaką postawę preferuje w procesie wychowawczym,
- wskazać swoje mocne i słabe strony,
- rozpoznawać i nazywać swoje stany emocjonalne,
- określić rolę uzależnionego i współuzależnionego w rodzinie,
- odróżnić postawy: asertywną, agresywną, uległą,
- wskazać osoby i instytucje wspierające rodzinę w trudnych sytuacjach.

Miejsce realizacji projektu

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 5 im. Orła Białego w Oświęcimiu,
ul. Kalicińskiego 5, 32-600 Oświęcim.

Beneficjenci projektu

- uczniowie z klas I-VI zagrożeni niedostosowaniem społecznym,
- uczniowie z rodzin dotkniętych problemami uzależnień i zmagającymi się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,

- rodzice zmagający się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i problemami uzależnień (grupy wsparcia, spotkania z psychologiem, pedagogiem na terenie szkoły).

Partnerzy w realizacji projektu

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Oświęcimiu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu,
- Urząd Miasta Oświęcim.

Czas realizacji projektu

Cały rok szkolny.

Lata 2014-2020 (projekty takie j/w lub podobne w zależności od oceny i diagnozy potrzeb).

Projekt 7.

„Program pracy z osobami uzależnionymi i wykluczonymi społecznie zamieszkałymi w budynku przy ul. Leszczyńskiej 2”

Wnioskodawca projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu ul. Jana III Sobieskiego 15B, 32-600 Oświęcim.

Cel główny projektu

Reintegracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych społecznie realizowana poprzez systemowe działania terapeutyczne.

Cele szczegółowe

- podniesienie kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- prowadzenie działalności samopomocowej inicjującej i wspierającej trzeźwy tryb życia oraz aktywność i samodzielność osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- odbudowywanie więzi interpersonalnych oraz powrót do norm powszechnie uznawanych w społeczeństwie,
- praca terapeutyczna nad utrzymywaniem i motywowaniem do trzeźwego trybu życia,
- pomoc w wychodzeniu z izolacji i osamotnienia poprzez organizowanie wyjazdów integracyjnych,
- prowadzenie poradnictwa prawnego, terapeutycznego i psychologicznego,

- pobudzanie aktywności społecznej jednostki i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Beneficjenci projektu

Osoby wykluczone społecznie lub zagrożone wykluczeniem społecznym z terenu miasta Oświęcim.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miasta Oświęcim,
- Straż Miejska w Oświęcimiu,
- placówki leczenia uzależnień,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- społeczność lokalna.

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2020.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Oświęcim na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd miasta i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii	s. 7

Tabele:

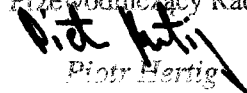
Tabela 1. Infrastruktura techniczna w mieście w 2012 roku.....	s. 24
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2010-2012	s. 26
Tabela 3. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2010-2012	s. 26
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności miasta w latach 2010-2012	s. 26
Tabela 5. Podmioty gospodarcze w mieście w latach 2010-2012	s. 28
Tabela 6. Podmioty gospodarcze w mieście w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na koniec 2012 roku.....	s. 28
Tabela 7. Bezrobotni w mieście według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012	s. 29
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju w latach 2010-2012 ...	s. 29
Tabela 9. Bezrobotni w mieście na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawiania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia.....	s. 30
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2010-2012.....	s. 31
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu miasta w latach 2010-2012	s. 32
Tabela 12. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w mieście w latach 2010-2012.	s. 32
Tabela 13. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2010-2012	s. 33
Tabela 14. Placówki oświatowo-wychowawcze w mieście w roku szkolnym 2012/2013 ...	s. 34
Tabela 15. Placówki i organizacje kulturalne w mieście w 2012 roku	s. 37
Tabela 16. Instytucje i obiekty rekreacyjno-sportowe w mieście w 2012 roku	s. 38
Tabela 17. Wybrane obiekty hotelowo-gastronomiczne w mieście w 2012 roku.....	s. 39
Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z miasta uczęszczających do placówek oświatowych	s. 42
Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w mieście w 2012 roku.....	s. 45
Tabela 20. Najczęstsze schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2012 roku..	s. 46
Tabela 20a. Najczęstsze schorzenia ludności miasta w wieku 19 lat i więcej w 2012 roku ..	s. 46
Tabela 21. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2012 roku.....	s. 47
Tabela 22. Przestępstwa popełnione na terenie miasta Oświęcim w 2012 roku	s. 48

Tabela 23. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku...	s. 49
Tabela 24. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku..	s. 50
Tabela 25. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom miasta w latach 2010-2012 ..	s. 51
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 52
Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 52
Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2010-2012 ..	s. 53
Tabela 29. Świadczenia rodzinne przyznane w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 59
Tabela 30. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 60
Tabela 31. Jednostki wsparcia w mieście w 2012 roku ..	s. 61
Tabela 32. Mieszkańcy miasta objęci wsparciem PCPR-u w Oświęcimiu w latach 2010-2012 ..	s. 65
Tabela 33. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w mieście w 2002 roku ..	s. 66
Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w mieście w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku ..	s. 67
Tabela 35. Osoby niepełnosprawne w mieście według aktywności ekonomicznej w 2002 roku ..	s. 67
Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych ..	s. 68
Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 69
Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w mieście w latach 2010-2012 ..	s. 70
Tabela 39. Jednostki wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w mieście w 2012 roku ..	s. 71
Tabela 40. Organizacje pozarządowe w mieście w 2012 roku ..	s. 81
Tabela 41. Parafie kościoła rzymskokatolickiego, inne kościoły i związki wyznaniowe w mieście w 2012 roku ..	s. 87
Tabela 42. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020 ..	s. 111

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców miasta	s. 74
Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w mieście	s. 75
Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w mieście jest najbardziej niezadowolająca.....	s. 76
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w mieście?.....	s. 77
Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w mieście?.....	s. 78
Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w mieście?.....	s. 78
Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w mieście?.....	s. 79
Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	s. 80

Przewodniczący Rady

Piotr Hertig